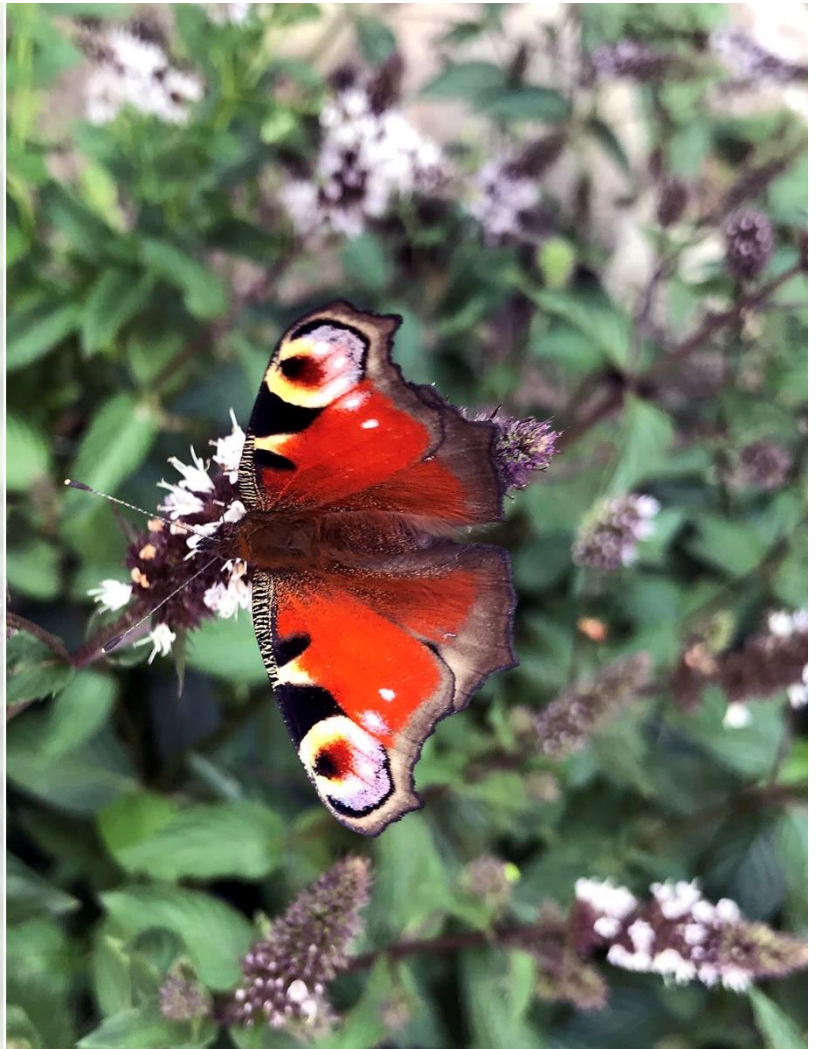

Mål & Budget för Nacka kommun

Miljöpartiet de gröna i Nacka

2019 - 2021

Vilket **samhälle** vill vi ha?

Ett som är **bäst**, ja, bättre än bra?

Det betyder att vi måste satsa på **hållbarhet: ekologisk, ekonomisk och social**, ja, du vet.

Vad **du och jag** gör är såklart också viktigt, men det är **tillsammans** vi

åstadkommer **förändring** på riktigt.

Hållbara trafiklösningar, **klimatsmarta bostäder** i trä, grönområden och **skogar** som mot stormar ger lä.

Vegetariskt som norm och mer grönt i våra liv, det skulle få oss att ta ett nödvändigt **klimatkliv**.

Ty **bilen, biffen och bostaden** är ett gissel för nackabon, men Miljöpartiet arbetar för lösningar #NU – inte soon!

Mål & Budget 2019

Språkrörens intro	3
Förslag till särskilda beslut	4
Ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Nacka	7
Budgetförslaget i korthet.....	17
Förslag till mål och budget.....	18
Skattenetto.....	20
Kommunstyrelsen	21
Arbets- och företagsnämnden.....	23
Fritidsnämnden.....	24
Kulturnämnden	27
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.....	29
Natur- och trafiknämnden	31
Socialnämnden	34
Utbildningsnämnden	35
Äldrenämnden.....	37
Överförmyndarnämnden	39
Modern kostnadsneutral klimatsatsningsbudget	40

Språkrörens intro

Grattis! Du har nu 42 sidor miljöpartistisk budget i din hand och står inför en spännande, inspirerande, hållbar, grön läsning!

Budgeten går igenom alla nämnder och bygger på de förslag Miljöpartiet har samt har lagt i form av motioner och annat. Det är skarpa förslag för vilka vi även budgeterat och för vilka ekonomisk möjlighet till genomförande under denna budgetperiod finns.

Budgeten inleds med en beskrivning av de mål vi strävar efter på längre sikt och vad vi skulle vilja genomföra om vi satt med i den styrande majoriteten. Där finns också vår analys av utmaningarna Nacka står inför. Vi visar i dessa delar den inriktning vi långsiktigt vill se på politiken.

Trevlig läsning!

Sidney Holm, språkrör och oppositionsråd
Lisskulla Zayane, språkrör och gruppleddare

För frågor eller synpunkter är det bara att mejla oss på miljopartiet@nacka.se

PS. Vi reserverar oss för tryckfelsnisse.
Hen går det aldrig att helgardera sig emot DS.

Förslag till särskilda beslut

Övergripande

- 1) Skattesatsen för år 2019 fastställs till 18:58 kr.
- 2) Kommunfullmäktige fastställer driftsbudget och investeringar för Kommunstyrelsens ansvarsområden för år 2019 enligt Miljöpartiets förslag.
- 3) Kommunfullmäktige fastställer att minst hälften av de bostäder som byggs genom kommunala markanvisningar ska utgöras av hyreslägenheter.
- 4) Kommunfullmäktige beslutar att investeringar som för kommunen är ekonomiskt lönsamma sett ur ett livscykelperspektiv alltid ska genomföras skyndsamt. Dessa investeringar ska i beslutsunderlag separeras från "olönsamma" investeringar.
- 5) Kommunfullmäktige beslutar att alla exploateringsredovisningar utöver en kostnadsbedömning även ska innehålla en bedömning av exploaterings inverkan på skatteunderlaget.
- 6) Kommunfullmäktige beslutar om att det ska tas fram riktlinjer för att vid ny- och ombyggnation planera alla verksamhetslokaler utifrån större flexibilitet inför verksamhetsförändringar både vad gäller storlek och användningsområde.

Kommunstyrelsen

- 7) Kommunfullmäktige beslutar att avsätta 1,5 mnkr för att anställa en Klimat- och miljödirektör för att samordna kommunens klimat- och miljöarbete.
- 8) Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att under 2019 bevaka att det i kommande exploateringsavtal och markanvisningar säkras lägenheter för sociala kontrakt och "första bostaden" för främst ungdomar, studenter och nyanlända.

- 9) Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att under 2019 se över ägardirektiven för de kommunala bolagen med fokus på hållbarhet och ger Nacka Energi i särskilt uppdrag att ansvara för uppbyggnad av laddinfrastruktur i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 10) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1 mnkr för att förbättra vattenkvaliteten i Järlasjön samt skapandet av Kyrkviksparken i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 11) Kommunfullmäktige beslutar om en inriktning, att alla nya förskolor och skolor i Nacka ska byggas i massivträ.

Arbets- och företagsnämnden

- 12) Kommunfullmäktige fastställer driftbudget för 2019 enligt Miljöpartiets förslag.
- 13) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1 mnkr till Volontär i Nacka inklusive instiftandet av en föreningsdag i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Fritidsnämnden

- 14) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 2 mnkr för drift- och anläggning av badhus i Fisksätra i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 15) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för jämställdhets- och HBTQ-arbete i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 16) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 350 tkr för fritidsbanker i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 17) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 100 tkr för icke traditionella fritids-satsningar i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Kulturnämnden

- 18) Kommunfullmäktige beslutar att 1 % av budgeten för ny-, om- och tillbyggnader

ska avsättas för att förse offentliga utrymmen med konst eller konstnärlig gestaltning.

- 19) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 530 tkr för utökad kulturpeng i förskola och skola i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 20) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för jämställdhets- och HBTQ-arbete i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 21) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 350 tkr för sommar-teater i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 22) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 350 tkr för fristadsförfattare i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

- 23) Kommunfullmäktige beslutar att kommunen går vidare med sänkningen av p-normen och börjar tillämpa helt flexibel p-norm i de områden som ingår i Nacka stad.
- 24) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för en utredning av gröna bullerskydd i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 25) Kommunfullmäktige beslutar att införa grön skatteväxling inom bygglovs-taxan.
- 26) Kommunfullmäktige beslutar att fokus ska vara på människors rörelsebehov framför bilarnas vid all samhällsplanering i Nacka.
- 27) Kommunfullmäktige beslutar att kommunen ska verka för att breda cykelvägar prioriteras till gena lägen och att bilar får ta omvägen.
- 28) Kommunfullmäktige beslutar att kollektivtrafiken alltid ska vara med i ett tidigt stadium av planarbetet, så att den blir snabb, punktlig bekväm och den självklara normen för dagligt resande.

- 29) Kommunfullmäktige beslutar att stadsbyggandet ska ske med en övergripande målsättning om ett fossilfritt Nacka år 2040. Detta ställer höga krav på byggnaders utformning, på infrastrukturens utformning och på kollektivtrafik.

Natur- och trafiknämnden

- 30) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för utredning av ångbåtsbryggor i Nacka i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 31) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för iordningställande av badplats i Sickla i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 32) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 250 tkr för upprättande av en naturvårdsplan inklusive skydd av groddjur i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Socialnämnden

- 33) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 6 mnkr i personalkostnader i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 34) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 3 mnkr i förebyggande insatser i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Utbildningsnämnden

- 35) Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden i särskilt uppdrag att utreda och föreslå en modell där skolorna kompenseras för hyran utanför skolpengen.
- 36) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 10 mnkr till bidrag för mindre barngrupper i förskolan i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 37) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 2 mnkr för pedagogiska måltider i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 38) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 750 tkr för FN-skolor i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 39) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för stipendier i klimatsmart mat i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 40) Kommunfullmäktige beslutar att Nacka kommun tar initiativ till en kommunövergripande dialog om finansieringen av elevhälsan i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Äldrenämnden

- 41) Kommunfullmäktige ger Äldrenämnden i särskilt uppdrag att införa ett äldreombud och tillför 700 tkr i enlighet med Miljöpartiets förslag
- 42) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för att permanenta projektet Eken i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 43) Kommunfullmäktige ger Äldrenämnden i särskilt uppdrag att utreda införandet av ett kommunalt hemtjänstalternativ.
- 44) Kommunfullmäktige beslutar att ge Äldrenämnden i uppdrag att organisera om hemtjänsten så att inte alla hemtjänsteföretag behöver verka och åka runt i hela kommunen.

Ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Nacka

Tänk globalt, agera lokalt – Det brinner i knutarna, det visar inte minst den senaste analysen från FN:s klimatpanel (IPCC) om vad som krävs för att hindra jordens temperaturökning så att uppvärmningen stannar vid 1,5 grader. Det är en systemomställning som behövs och i denna är även Nacka en del. Vi vet att det vi föreslår i vår budget inte räcker på långa vägar, men vår politik är ett steg på rätt väg. Ensamma kan vi inte ta allt ansvar, alla måste med i det jättekiv som behövs för att stoppa klimatförändringen och rädda mänskligheten.

En rapport från Stockholm Environment Institute¹ visar att kommunerna har en stor roll att spela om Sverige ska nå klimatmålen och hur konsumtion av livsmedel och transporter inom offentlig sektor orsakar stora utsläpp av växthusgaser. Rapporten inger hopp, visar på lösningar och pekar på hur Nacka kan bidra till en hållbar värld. Den visar också på att vi i Miljöpartiet är på rätt väg med våra förslag här i Nacka för ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Nacka.

Tidigare var målet om global uppvärmning 2 grader, men detta skärptes vid klimatkonferensen i Paris för snart tre år sedan. Och en halv grad gör stor skillnad, även för Nacka. En halv grad påverkar livet för hundratals miljoner människor i världen som kan tvingas fly konflikter i klimatförändringens spår, men även till följd av klimatrisker som leder till svält och fattigdom. Värmeböljor, torra, förhöjda vattennivåer, extrema regn eller kyla är alla väderfenomen till följd av ett förändrat klimat som över 99 %² av världens forskare är eniga om att människan är upphov till.

Idag är vi på väg mot 3 graders global temperaturökning. Att vända skutan på rätt köl igen är också Nackas uppgift. För att göra det krävs

förändringar i hur vi lever, vår energianvändning, infrastruktur och vårt byggande. Det är här Nackas största andel av växthusgaser sker och det är dessa som måste minska med 45 % de närmaste tio åren, menar IPCC.

Det här betyder att de satsningar och investeringar i Nacka som tillväxten kräver, måste hålla sig inom gränserna för vad planeten klarar av. Kommunen måste, oberoende av vad andra gör, bidra till att nå det av FN uppställda 1½ graders-målet. Vi får inte glömma att det vi bygger idag är det samhälle våra barn och barnbarn ska leva med i framtiden.

Ensamma kan vi inte klara klimatutmaningarna men tillsammans har vi både ett ansvar och en möjlighet att göra mer. Miljöpartiet har en politik där vi satsar *tillsammans*. Där vi inte överlåter åt varje enskild person att vända skutan rätt genom egna val i vardagen utan där vi med tydliga reformer styr för stora satsningar på miljö och klimat. För Nacka betyder det att

kommunen satsar mer på solceller, ekologiskt och giftfritt, cyklister, gående, kollektivtrafik och klimatsmarta bostäder till exempel. Det betyder också att vi behöver en klimat- och miljödirektör som alltid påminner om att det finns ekologiska gränser för tillväxten och att vi inte bara tar hänsyn till utan faktiskt också styr mot klimat- och miljömålen i kommunen.

Vi behöver medvetenhet, inte hopplöshet. Det är tillsammans vi löser klimat- och miljöutmaningarna men kommunen har ett stort ansvar

¹ <https://www.sei.org/publications/klimatpaverkan-fran-den-offentliga-sektorns-konsumtion-livsmedel-och-transporter/>

² <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0270467617707079>

för att det verkligen görs. Vi måste tänka globalt och agera lokalt.

”Om du tror att du inte behöver göra någonting åt jordens problem, då är du ett av dem”

Ett ekologiskt hållbart Nacka

Vi vill att Nacka ska vara fossilfritt och klimatneutralt senast år 2040. För nackaborna skulle en fossilbränslefri kommun till exempel betyda minskade utsläpp från trafiken med övergång från fossila till förnybara drivmedel, fordon med mindre energianvändning och en kommun med mer kollektivtrafik. Det betyder också att Nacka ska öka mängden förnybar el som produceras här, ställa höga krav på energieffektivisering i nybyggda bostäder och bygga mer i trä. Vi vill bl.a. ta ett inriktningsbeslut på att alla förskolor och skolor ska byggas i massivträ.

Ett klimatneutralt Nacka innebär att målet om att bli fossilfri ska finnas med i alla kommunens verksamheter. Nacka som organisation måste gå före i arbetet genom att vara helt fossilbränslefritt redan 2030. En fossilbränslefri stad förutsätter också ett nära samarbete mellan invånare, näringsliv och andra offentliga verksamheter. Målet är att vi ska vara klimatneutrala år 2040.

Vägtrafiken står för en stor del av utsläppen av växthusgaser. Mycket behöver göras för att ställa om fordonsflottan och effektivisera trafiken. Vi vill att kommunen lobbar för mer och ny sorts kollektivtrafik bl.a. i form av tunnelbana till Orminge och Älta, stadslinbana och lokala små bussar som tar resenärer till större kollektivtrafikknutpunkter eller barn och unga till fritids- och idrottsaktiviteter.

Nacka är en kustkommun och mycket sjötrafik passerar här. Nästan alla fartyg drivs tyvärr av fossila bränslen och sjöfartssektorn styrs i hög grad av internationella regler, men vi vill att Nacka gör vad vi kan för att verka för en fossilbränslefri sjöfart och att pendelbåtarna till och

från Nacka drivs fossilfritt. Vi har varit drivande i att kommunen ska sluta värma upp sina egna byggnader med olja och kommer fortsätta arbeta för solceller på alla kommunala byggnader, så att kommunen på sikt kan bli helt självförsörjande på energi. Vi vill också att Nacka börjar producera sin egen biokol för att binda mer koldioxid i marken.

Hållbar stadsmiljö – Byggnader kan byggas men allt det där andra i en stad – som sammanhållning, relationer och mötesplatser – det *skapas*. Hållbar stadsmiljö är en blandning av bostäder, arbetsplatser, mötesplatser, kultur och service med ett trafiksystem där gång-, cykel-, och kollektivtrafik prioriteras. Vi behöver både tydligt avgränsade stadsparker, gröna mellanrum och trädkantade gator. Vi behöver fler ickekommersiella mötesplatser, ytor för spontanlek och möten över generationsgränserna.

Det gröna är stadens lungor och renar både vatten och luft samtidigt som det ger oss utrymme för fritidsaktiviteter, rekreation och pedagogisk verksamhet. Ekosystemstudier måste alltid finnas med i stadsbyggnadsprocessen. Mark är hårdvara när samhällen förtätas och finns det inte en plan för grönområden så riskerar all mark att bebyggas. Vi behöver synliggöra och inkludera de nyttor naturen ger oss i stadsbyggnadsprocessen och samhällsplaneringen. Samtidigt behöver vi också arbeta med grönska för att minska buller och lyfta andra ljud i staden för en god levande- och boendemiljö.

Gröna, växtbeklädda bullerskydd är bullerdämpande samtidigt som växtligheten i dem renar luften, tar hand om dagvatten och ökar den biologiska mångfalden i staden eftersom fåglar, fjärilar och andra insekter trivs bland växterna. Kommunen har som mål att minst halva Nacka

ska vara grönt och att alla invånare ska ha nära till olika typer av grönområden och stränder. Men det är här också viktigt att vi bevarar de gröna kilarnas funktioner och skapar spridningskorridorer för att binda ihop alla mindre grönområden i kommunen. Den exploatering av skogen Ryssbergen som föreslås är alldeles för ingripande i vad som är en unik skog i staden med höga natur- och rekreationsvärden. Miljöpartiet vill enbart tillåta en smal remsa med verksamhetslokaler med ej miljöfarlig verksamhet längs Värmdöleden. Vi ser inte att bostäder eller en bensinmack hör hemma i skogen utan vill istället utreda hur Värmdöleden, som i detta område går i en naturlig svacka, kan förläggas i tunnel med möjlighet till bebyggelse ovanpå. På så vis får vi ett tystare och grönnare Nacka samtidigt som vi skapar utrymme för idrott, bostäder och verksamhetslokaler. En utredning behöver titta på kostnader, intäkter, möjliga finansieringsalternativ och miljökonsekvenser för en tunnellsnör.

Klimat- och miljödirektör – Mål utan medel leder sällan någon vart. Nacka kommun har sedan några år tillbaka antagit sex lokala miljömål som ska uppdateras kontinuerligt. I arbetet med att uppnå dessa mål har konkreta mätbara delmål som ska visa hur Nacka ligger till satts upp. Det är Kommunstyrelsen som följer upp dessa och det är upp till varje nämnd att arbeta och ta fram åtgärder för att nå dit. Tanken är att miljömålen ska gälla för alla verksamheter i kommunen och beröra alla delar av samhället – från politiska nämnder till enskilda nackabor. Hur det konkret arbetas med målen är dock upp till varje enskild enhet och verksamhet. Det är helt i linje med den s.k. ”Nackamodellen” där ansvar delegeras bort.

Miljöpartiet ifrågasätter styrmodellen när det gäller att nå upp till miljömålen. Här ser vi att det istället behövs en övergripande styrning. Därför anser vi att det behövs en miljödirektör med ett övergripande ansvar för att nå upp till klimat- och miljömålen. Miljöprogrammet och miljömålen berör så många olika verksamheter

och har behov av någon som koordinerar arbetet. Miljöpartiet vill se en miljödirektör som kan leda arbetet mot en hållbar kommun. Denna direktör ska även ha ansvaret för Nackas klimatanpassningsplan eftersom såväl global uppvärmning som klimatförändringar redan är här. Nacka är inte på något sätt undantaget från denna utveckling. Kommunen behöver identifiera risker och öka beredskapen för vad ett förändrat klimat kan medföra.

Miljödirektören ska också leda arbetet med att ta fram och genomföra olika strategier för att minska Nackas miljö- och klimatpåverkan. Nacka saknar exempelvis idag en strategi för att motverka matsvinn, något som det skulle behöva arbetas med i alla kommunala verksamheter. Vi behöver också en övergripande matstrategi som belyser både folkhälsa, miljö- och klimatpåverkan.

Många beslut som fattas i Nacka påverkar såväl klimat som miljö. För att arbetet mot miljömålen ska vara närvarande i allt beslutsfattande behöver vi inte bara, som idag, titta på hur beslut påverkar dagens barn, utan också morgondagens. Idag redovisas i tjänsteskrivelser ekonomisk påverkan samt konsekvenser för barn och unga här och nu. Vi vill att det utöver detta redovisas vilken påverkan enskilda beslut får för morgondagens vuxna och framtida generationer.

Tydligare ägardirektiv – Våra kommunala bolag skulle kunna bli ett kraftfullt verktyg i omställningen mot ett hållbart samhälle. Men då måste kommunen som ägare ge tydliga direktiv om hur miljöhänsyn ska tas i verksamheterna så att det aldrig blir någon tvekan om hur exempelvis långsiktigt hållbara investeringar ska motiveras. Menar vi allvar med de lokala miljömålen så måste vi använda även de kommunala bolagen som verktyg för att uppnå dem. Bolagens ekonomiska kalkyler behöver ta

hänsyn till livscykelkostnader. Investeringar som är lönsamma ur ett livscykelperspektiv (LCC³) ska alltid genomföras och LCC-beräkningar ska alltid finnas med i beslutsunderlag. På längre sikt vill vi att Nacka ska vara självförsörjande inom energiförsörjning och mer resilient inom fler strategiskt viktiga samhällsfunktioner.

För att förbereda samhället för framtidens behov av energi vill vi anpassa kommunens elnät och infrastruktur för elfordon och genom nya

ägardirektiv vill vi ge Nacka Energi huvudansvaret för utbyggnaden av såväl laddinfrastruktur som elnät. Vi vill

också producera egen biogas av vårt matavfall och eget biokol på trädgårdsavfall samt utveckla kommunens återvinningscentraler till riktiga kretsloppsparkar där reparationer, renoveringar och försäljning skapar både lokala jobb och förbättrar miljön. Våra bolag måste vara en del av omställningen mot ett hållbart samhälle och via nya ägardirektiv vill förtydliga det ekologiska och sociala ansvar som de ska ta i omställningen.

Hållbara trafiklösningar – Vi ska verka för en hållbar livsstil utan bil. Vi vill att bilägarna ska bära sina egna kostnader och att marknaden får styra priset på parkeringsplatser i garage och på kommunal mark. Ett samhälle planerat utifrån människor istället för bilar blir både trevligare och bättre för miljön. Dessutom får vi en friskare befolkning på köpet. Vi vill komplettera kommunens cykelstrategi med en konkret plan för att öka cyklandet och bygga flera och säkra cykelparkeringar samt införa ett låncykelsystem kompatibelt med Stockholms där även elcyklar ingår. Vi vill se en Östlig förbindelse med stor kapacitet att transportera människor och mindre fokus på bilar. Istället för en vägförbindelse vill vi se en ”Österled”

med stadslinbana, mer tunnelbana och fler tvärförbindelser på vatten. Vi vill också verka för matarbuslinjer så att fler som bor utanför centrala Nacka enkelt kan ta sig till ett lokalt centrum och en större kollektivtrafiknod.

I ett hållbart samhälle är parkeringsnormen⁴ flexibel och marknadsstyrd. Vi vill uppmuntra byggbolag som vill bygga i Nacka att erbjuda innovativa och kreativa mobilitetslösningar istället för p-platser och sluta subventionera parkeringsplatser genom att inte ange ett maxpris för vad en parkeringsplats får kosta vid nybyggnation. Vi vill också bygga parkeringshus som kan omvandlas till något annat när behovet av dem inte längre finns. Istället för gatuparkering och dyra parkeringsplatser under jord, samt verka för att fler går över från egen bil till bil-pool.

Vi vill klimatkompensera för alla kommunens transporter där pengarna går till en fond för lokala klimatsatsningar. Vi vill att kommunen anordnar en årlig hållbarhetsvecka för att lyfta miljö och klimat och nätverka i klimatarbetet. Vi vill införa en bilfri dag där t.ex. lokala marknader och kultur kan ta över en bit väg för en dag och underlätta för människor att mötas på nya sätt. Centrala Nacka saknar idag allmänna plaster att anordna offentliga tillställningar på och en bilfri dag skulle kunna visa på vad en gemensam mötesplats kan användas till.

Ett socialt hållbart Nacka

Det är nu vi bygger framtidens Nacka – Miljöpartiet vill att kommunen tar en mer aktiv roll i samhällsplaneringen när det gäller bostäder, lokaler och anläggningar för att bygga bort segregation och otrygghet. Vi vill se mer blandad bebyggelse och skapa fler kostnadsfria mötesplatser där människor kan mötas och skapa nya nätverk. Social och ekologisk hållbarhet kostar pengar, men ett inkluderande samhälle där alla får plats är mer hållbart på lång sikt, även ekonomiskt. Miljöpartiet vill inte fortsätta att underfinansiera verksamheter för

³ Life Cycle Cost

⁴ Hädanefter p-norm.

kommunens mest utsatta och skjuter i vår budget till pengar så att kvalitetskraven kan uppnås. Nacka ska vara bäst på att vara kommun och en bra kommun bör bedömas efter hur den tar hand om sina svagaste medborgare.

I staden måste alla få plats och det ska finnas olika typer av bostäder som alla kan ha råd med. Staden får inte delas upp i olika segregerade områden. Olika typer av bostäder ska finnas i samma kvarter för att bidra till boendeintegrationen. Ett samhälle präglad av mångfald byggs när vi planerar för staden och bygger bostäder, skolor och allmänna platser integrerat. Miljöpartiet vill föra en tydlig grön politik för hela Nacka med fokus på hållbart byggande och bättre framkomlighet med en mer demokratisk fördelning av gaturummet. Miljöpartiet vill uppgradera kommunens invånare från kunder till medborgare – vi är alla med och formar Nacka.

Någonting alla politiska partier i Nacka är överens om är att det råder stor brist på billiga hyresrätter. Vill vi skapa bostäder för alla i Nacka måste vi politiker agera och ta ansvar för det den fria marknaden inte klarar av. Bostadsbidrag i all ära, men dessa bidrar inte till billiga bostäder. Utan politisk inblandning riskerar nya centrala Nacka att bli en väldigt segregerad stad. Idag finns det många äldre som sitter fast i sin bostad och andra grupper som inte ens kommer in på bostadsmarknaden för att de inte når upp till hyresvärdarnas högt ställda inkomstkrav. Vi vill att kommunen inför en kommunal hyresgaranti för att underlätta för fler att skaffa en första bostad men även för att öka rörligheten på bostadsmarknaden.

Med ett kommunalt bostadsbolag är det inte bara marknaden som bestämmer. Miljöpartiet föreslår att kommunen undersöker möjligheten att tillsammans med en trygg och långsiktig partner med både kompetens och god ekonomi, starta ett samägt bostadsbolag för att skapa fler hyresrätter i Nacka. Kommunen äger stora delar av den mark som ska bebyggas på Västra Sicklaön och en del av den mark skulle kunna vara kommunens insats i det nya

bostadsbolaget. Vi vill att kommunen redan vid markanvisningar och exploateringsavtal tar fram kravställningar som gör att det byggs 1500 billiga hyreslägenheter fram till 2030. Ett kommunalt bostadsbolag ska utöver att bygga vanliga hyresrätter även ska kunna bygga trygghetsboenden och andra boendeformer för personer med särskilda behov. Vi vill även att kommunen ordnar fler och alternativa boenden för äldre som exempelvis kollektiv- och generationsboenden.

Bostäder för alla – Alla människor har rätt till en bostad oavsett socioekonomisk situation eller eventuella funktionsnedsättningar. Det behövs framöver ökade resurser för sysselsättning och träffpunkter för äldre. För att anpassa bostäderna för klimatförändringar med t.ex. värmeböljor vill vi att det ingår i upphandlingskraven att utrusta dessa med luftkonditionering.

Bristen på hyresrätter gör att kommunen har svårt att hitta bostäder till människor med olika sociala behov. Det finns många medborgare som kommunens tjänstepersoner har kontakt med som enbart behöver hjälp med boendet på grund av höga avgifter och hyror. Våldsutsatta kvinnor är en grupp med stort och ofta akut behov av skyddat boende, något som kommunen snabbt måste kunna erbjuda.

Ett kommunalt bostadsbolag förbättrar kommunens möjligheter att hitta boenden till människor med olika typer av sociala behov istället för att kommunen ska tvingas ut på marknaden och köpa villor och bostadsrätter.

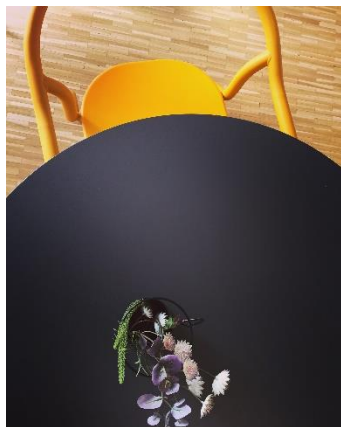
Bostäder för fler betyder också att det behövs en större variation och att kommunen är mer offensiv vad gäller att uppmuntra till fler och nya boendeformer. Vi vill se co-living-bostäder i Nacka, en modern form av kollektivboende, och att kommunen verkar för att denna boendeform tillskapas här.

Hållbart arbetsliv – Att ha ett jobb gör att man är delaktig, känner sig behövd och får en mindre pressad ekonomi. Ekonomisk och

social trygghet är i högsta grad en folkhälsofråga. Med trygghet och trivsel ökar kreativiteten och människor vågar mer. Det krävs trygga system för att människor ska våga satsa, starta företag eller byta jobb. Men också trygga system för att arbetsgivare ska våga anställa. En del av kommunens näringslivsstrategi ska också vara att skapa flexibla fysiska miljöer för nystartade företag och att kommunen aktivt erbjuder forum för rådgivning, mentorskap och finansieringsinsatser.

Vi vill skapa förutsättningar för gröna jobb och locka hit fler små och medelstora företag. Fler flexibla arbetskontor och företagshotell behövs för att minska resor och underlätta för nya företag. I omställningen till ett hållbart samhälle måste vi tänka nytt både kring resvägar och arbetsplatser. Hur hållbart är det att vi sitter och åker i samma riktning samma tider på dygnet? Idag är det många som har möjlighet att arbeta på distans. Det möjliggör dels för att kunna arbeta annanstans än på kontoret men även för att kunna undvika rusningstid.

Att ha ett co-working-ställe i närheten av sitt hem öppnar nya möjligheter till att slippa jobbspändla alla dagar samtidigt som det ger social samvaro och nätverkande med människor som du inte träffar när du sitter hemma och jobbar. Det är också ett mer hållbart sätt att som arbetsgivare erbjuda

arbetsplatser där ett företag kan ha det antal medlemskap det behöver och erbjuda sina medarbetare att sitta på olika ställen än just huvudkontoret. Det öppnar också upp för nya företagare som kan slippa sitta fast i långa hyreskontrakt och kanske hyra för mycket yta för att eventuellt få plats i framtiden, eller för lite och inte kunna växa. Istället för att planera ett Nacka efter privatbilen måste vi planera för

nya resesätt. Men vi måste också planera för ett hållbart arbetsliv och här kan fler co-working-ställen vara en del av lösningen både på trafiksituationen och vardagspusslet.

En stad kännetecknas också av gemensamma, offentliga mötesplatser. Att internet finns där människor finns underlättar digital kommunikation, informationsutbyte och mobilitet. Möjligheten att koppla upp sig på andra platser än arbete och hem ger större frihet exempelvis för den som vill ta med sig utrustning och arbeta på annan plats. Det ger även den som saknar internet i det egna hemmet tillfälle att koppla upp sig. Allas tillgång till internet är både en samtids- och framtidsfråga.

Barnen är framtiden – Miljöpartiet vill ge alla barn och pedagoger en lugnare och tryggare lärande- och arbetsmiljö samt satsa mer på en giftfri miljö där även ekologisk mat ingår. Vi vill ha en hållbar skola och förskola där lika mycket pengar per elev ska gå till pedagogisk verksamhet och där barngrupperna blir mindre tack vare riktade bidrag. Vi vill satsa på fler utbildade pedagoger i förskolan och ha en rättvis skola genom att skolornas lokalhyra ersätts i ett separat system vid sidan av skolpengen.

Mat som är bättre för klimatet är oftast bättre för hälsan. I kommunal regi serveras mycket mat, främst till våra yngre och äldre invånare. Maten står för en stor del av vår klimatpåverkan och vi tror det är möjligt att på ett enkelt sätt halvera denna. Kött står för en stor del av klimatutsläppen och vår konsumtion måste ändras inte minst för klimatet och miljöns skull. I förskola- och skola grundläggs mycket av goda matvanor och i dessa verksamheter ska vegetariska alternativ vara standard och animaliska undantag. Kommunen har miljömål om 75 % ekologisk mat i *utbudet*. Miljöpartiet menar att ett sådant mål måste gälla det som *faktiskt köps in och serveras*. Föräldrar och elever måste också inför skolvalet kunna jämföra hur olika skolor lever upp till målet om ekologisk mat.

Vi vill att det genom ”Jämföraren” går att jämföra olika verksamheter inom skola och barnomsorg utifrån fler grunder än idag: exempelvis andel ekologisk och vegetarisk mat, andel behörig personal, sammansättning och anställningsgrad i elevhälsoteam, utemiljön samt möjligheter till estetisk verksamhet.⁵

Vi vill att kommunen i sina upphandlingar av livsmedel ställer krav som bl.a. anger att antibiotika och nitrit inte får förekomma. Vi vill också att Nackas kökspersonal ska få möjlighet att vidareutbilda sig i klimatsmart matlagning. En plan för att minska klimatpåverkan från mat som serveras i kommunens verksamheter ska tas fram. All frukt som serveras till våra barn ska vara 100 % ekologisk och vegetabiliska alternativ till komjolk ska erbjudas i alla skolor och förskolor. Vegetarisk mat ska vara standard i all kommunal verksamhet och även veganska alternativ ska erbjudas. Alla kommunala förskolor och skolor upp till årskurs 6 ska införa pedagogiska måltider där personal äter tillsammans med barnen och där lärande om skolmåltidens miljö- och hälsopåverkan integreras i undervisningen.

Vi behöver arbeta nämndöverskridande för att fånga upp de elever som dels stannar hemma från skolan, dels riskerar att hamna i missbruk samt hjälpa barn och ungdomar i deras närhet, som skola och fritidsgårdar, idrottsverksamhet m.m. Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Miljöpartiet vill satsa på psykiatriska team inom skolhälsovården. Miljöpartiets mål är att en skolpsykolog och en kurator ska ansvara för max 500 elever. Vi vill att varje skola ska ha tillgång till ett psykiatriskt team bestående av psykolog och kurator som kan stötta både elever och lärare. En fungerande skolsituation är en nyckel till barn och ungas psykiska hälsa.

Eftersom elevhälsan finansieras via skolpengen och det inte bara är nackaelever som

går i nackaskolor så är detta en fråga som behöver lyftas och diskuteras kommuner emellan. Vi vill att Nacka kommun ser över hur vi kan rikta resurser till elevhälsan på ett rättvist sätt. Eftersom den är kommunövergripande och även berör landstinget är det en fråga som behöver lyftas i KSL. Miljöpartiet vill att Nacka kommun tar initiativ till att en sådan dialog inleds.

Kultur i staden – Kulturen utgör en viktig demokratisk mötesplats där olika samhälls-åskådningar möts och där förutsättningar för tillit och respekt skapas. Möjligheten till en meningsfull fritidssysselsättning och tilltalande och intressanta boendemiljöer är avgörande inte bara för den enskildes välmående utan också för känslan av egenmakt och engagemang.

Offentlig konst kan spela en viktig roll i stadsutvecklingen och för att lyfta områden. Miljöpartiet vill ha mer konst i lokalsamhället, lyfta fram lokala konstnärer och ge medborgarna stort inflytande över vilken typ av konst som väljs. Vi vill att en procent vid ny-, om- och tillbyggnader ska gå till att förse offentliga utrymmen med konst eller konstnärlig gestaltning.

För att skapa ett öppet och inkluderande Nacka, fritt från diskriminering behöver normer kunna ifrågasättas, mångfalden synliggöras och fördomar bemötas öppet. Det är ett arbete som behöver bedrivas inom alla delar av samhället. Kultursektorn är en viktig arena för diskussion, påverkan och förändring. I vardagen är bibliotek en mötesplats för alla – med böcker, ord, berättelser och kultur. Betydelsen som ett bibliotek har för platsen, individen och samhället är närmast ovärderlig.

⁵ Ett minimikrav för att säga något om jämförbarheten är naturligtvis även att andelen svarande föräldrar framgår.

Miljöpartiet vill att Nacka planeras utifrån kulturen och att våra offentliga miljöer smyckas av mer konst. Vi vill även öka konsumtionen av kultur istället för va-

ror och därför satsa på mer kreativa och kulturella näringar i kommunen. Vi vill ge Kultursrespektive Arbets- och företagsnämnden i uppdrag att omfördela arbetsuppgifterna för tjänstepersonerna så att en medarbetare blir kultursamordnare. Kultursamordnaren kan även vägleda kulturarbetare i den snåriga kulturstödsjungeln och på så sätt skapa mer kultur till barn, ungdomar och vuxna. Kulturpengen behöver "centraliseras" igen och Nacka kommuns blivande kultursamordnare samordna, möjliggöra och tillgängliggöra kultur för barn och ungdomar. Miljöpartiet ser det som ett sätt att investera i framtiden då barn som deltar i kulturverksamhet främjas till ett innovativt och kreativt tänkande vilket kommer att krävas för att ställa om samhället. Det är även viktigt att hålla taxorna nere så att tröskeln för deltagandet minimeras.

Förebyggande arbete tjänar alla på – Att lägga resurser på förebyggande arbete innebär oftast att inte på kort sikt kunna se effekten av de satsningar som görs. Samhällsekonomiskt och på lång sikt innebär förebyggande och stödjande arbete dock en ekonomisk vinst. Miljöpartiet vill arbeta mer förebyggande och satsa mer på människor i behov av stöd samt på hälsa och välbefinnande för äldre och unga. Vi vill ge ökade resurser till förebyggande insatser och till stödinsatser med särskilt fokus på yngre personer med beroendeproblematik då vi ser att det bland Nackas ungdomar finns ett stort missbruk jämfört med andra kommuner.

Missbruk orsakar samhället enorma kostnader och drabbade individer ett stort mänskligt lidande. Alla som har behov av det ska i ett tidigt

skede erbjudas behandling för att kunna bryta sitt beroende. En minskning av missbrukets destruktiva krafter innebär betydande vinster både för kommunen, för individen och hans anhöriga.

Att Nackas medborgare på äldre dagar kan behålla sin hälsa och tillhöra ett socialt sammanhang är viktigt både för välbefinnandet och livskvaliteten. Att arbeta hälsofrämjande är att arbeta förebyggande och undvika exempelvis sjukdom och fallskador. Att vara frisk kan också betyda att individen blir mer självständig och mindre beroende av hjälp utifrån. Den som önskar ska få möjlighet att bo kvar hemma längre. Äldreomsorgen ska erbjuda god, närlagad, näringsrik och ekologisk mat och äldre som bor hemma ska kunna välja mellan matlåda eller att få maten lagad i hemmet. Äldre som är beroende av hemtjänsten ska kunna välja att äta minst en måltid om dagen tillsammans med andra.

Alla ska med – Nyanlända är speciellt utsatta på bostadsmarknaden eftersom de till en början saknar nätverk i det svenska samhället. Vi vill även verka för att fler familjer i kommunen ska öppna sina hem för nyanlända. Vi vill att kommunen erbjuder boende till nyanlända och anser att de kalkyler som gjorts på modulbostäder är felaktiga. Tillfälliga bostäder kan lösa ett akut problem av bostadsbrist samtidigt som det är ett smart sätt att utnyttja mark vi kommer att bygga på – men först i ett senare skede.

Miljöpartiet ser att vi framöver behöver ta fram mer realistiska kalkyler som tar hänsyn till modulhusens enklare uppförande och att de faktiskt har ett andrahandsvärde. Om vi till exempel bygger modulhus på en enkel plintgrund slipper vi kostsam grundläggning. Det blir också billigare att iordningsställa marken för kommande bebyggelse. Moduler som står på plintgrund har även ett högre andrahandsvärde och är lättare att flytta på än de som står på annan grund.

Miljöpartiet vill se att även kommunalt ägda aktörer verkar inom vuxenutbildningen både

vad gäller SFI och samhällsorientering men också vad gäller de övriga kurser som finns inom Komvux. Idag finns det inte någon kommunalt ägd verksamhet inom dessa områden vilket faktiskt gör att både mångfald och valmöjligheter inskränks. Eftersom kommunen är en stor arbetsgivare på området utbildning så skulle det om kommunala alternativ fanns inom dessa områden även kunna användas för att snabbt ställa om resurser och kompetens för att möta nya behov som uppstår. Unga nyanlända måste också få möjlighet att hoppa direkt till SFI och komvuxutbildningar på heltid efter 18-årsdagen istället för att behöva gå ordinarie gymnasieskola.

Ett ekonomiskt hållbart Nacka

Det finns begränsningar för vad vår jord klarar av tillväxtmässigt och vårt samhälle och ekonomi måste växa med hänsyn till att det faktiskt finns ekologiska gränser. Därför är det viktigt för oss att göra livscykelanalyser vid investeringar, satsa på återbruk och återvinning och arbeta förebyggande för människors välmående. För att värna miljön och öka resurseffektiviteten måste Nacka satsa mer på delningsekonomi där vi ger varandra tillgång till saker, ytor, transporter, tid, data eller kompetens som annars underutnyttjas.⁶

Riktig valfrihet – Nacka ska ha en konkurrenskraftig egen produktion av välfärdstjänster. Dels för att kunna erbjuda medborgarna valfrihet men också för att kompetens alltid ska finnas i kommunens egen organisation. Idag saknar kommunen helt egen produktion inom hemtjänsten vilket både inskränker medborgarnas valfrihet och begränsar kommunens egen kompetens. Samtidigt finns det inga privata aktörer inom den dagliga verksamheten för kommunens mest utsatta. Det är alltså hög tid för Kommunstyrelsen att trimma styrmodellen för att kunna erbjuda kommunala alternativ där sådana saknas, men även för att få in

privata alternativ där sådana inte finns. Vi tycker det är utmärkt att kommunen plockat upp Miljöpartiets förslag om att förändra personalomkostnadspåslaget så att det möjliggör att starta upp en kommunal hemtjänst.

En bra arbetsplats – När kommunen växer kommer även stadshuset behöva växa. Socialtjänsten är redan idag trångbodd och lokalerna underdimensionerade för det behov som finns. Alla måste känna sig trygga i att det finns en fysisk arbetsplats när de kommer till arbetet samtidigt som det måste finnas tillräckligt många enskilda samtalsrum och tysta platser att arbeta ostört i. Personalen behöver även egna rum att mötas i, för lunch eller en kortare paus. En fråga som aktualiserats på senare år är hur mycket det egentligen går att effektivisera inom den egna verksamheten eftersom sparbetning förr eller senare går ut över de egna medarbetarnas hälsa.

Utbrändhet är något som stadigt ökar och akut stressreaktion är nu den vanligaste orsaken till sjukskrivning i Sverige. Miljöpartiet vill att kommunen ska bli mer lyhörd på signaler om för hög arbetsbelastning inifrån den egna organisationen och erbjuda personalen vidareutbildning, stöd och handledning. Vi vill också att kommunen ser över vilka arbetsplatser som skulle kunna flyttas till kontorslokaler utanför stadshuset för att råda bot på den akuta lokalbrist som uppstått i stadshuset.

Grön skatteväxling – Miljöpartiet vill se ”grön skatteväxling” i Nacka som ett verktyg i omställningen mot en hållbar kommun. Det innebär att sådant som är miljöfarligt ”beskattas” hårdare och subventionerar klimat- och miljö-

⁶ Rapporten 2018:17 Dela prylar, yta, bil och tid på avfallsverige.se visar på hur delningsekonomier kan ge samhällsvinster i form av minskade kostnader, nya affärsmo-

deller, miljöbesparingar och sociala vinster med jämlikhet, delaktighet och trygghet. Även Nacka har ett ansvar att arbeta med och för detta.

vänligare alternativ. och det är därmed ett ekonomiskt styrmedel som vi kan använda oss av även i Nacka, särskilt i den expansiva byggnadsfas vi nu är inne i. Genom att införa ”grön skatteväxling” inom bygglovstaxan kan vi gynna goda exempel på byggnadsteknik samtidigt som mindre bra sätt att bygga på sett till klimat- och miljöpåverkan missgynnas. I Nacka står bostäder och lokaler för drygt en tredjedel av kommunens energiförbrukning och den måste ner om vi ska nå klimatmålen. För att få fart på och stimulera ett hållbart byggande i kommunen föreslår Miljöpartiet att bygglovsavgiften för hus som uppfyller kraven för passiv- och minienergihus framtagna av energimyndigheten helt slopas. Vårt förslag är helt kostnadsneutralt för kommunen eftersom förslaget finansieras genom högre avgifter för mindre miljövänliga hus.

Den sänkning av p-normen som senast gjorts är välkommen men i de delar som ingår i Nacka stad bör nu nästa steg tas genom att införa en helt flexibel p-norm. Fastighetsägarna bör själva få ta fram och utforma parkerings- och mobilitetslösningar som är yteffektiva och ger möjligheter till gatu- och bebyggelselösningar där gång- och cykeltrafik är norm och där mellanrummen kan utnyttjas till lek och sociala aktiviteter. Vi vill att marknaden får bestämma mer och att den som önskar bygga ett hus med väldigt få p-platser ska ha rätt att göra det. En hög p-norm är inte hållbar och dessutom kostsam eftersom p-platser ofta måste sprängas ned i garage under mark.

Återvinning och återbruk – Tillsammans måste vi ta ett större ansvar för en hållbar ekonomi där vi ställer om. Återbruk och återvinning skapar jobb och tar tillvara resurser. Våra återvinningscentraler behöver kunna ta emot saker för ombearbetning och reparation och ha både lokaler och personal till detta, även centralt i Nacka. Vi behöver ta hand om och återanvända material och ha kunnig personal som leder arbetet och lär upp, även i form av arbetsträning. Att planera in ”gemensamhets-

verkstäder” i Nacka skulle också kunna underlätta för småföretagare att dela saker (exempelvis i form av arbetsredskap) och know-how med varandra och är en del i det hållbara samhället. Vi behöver se över hur vi kan underlätta för denna typ av delningsekonomi och stötta entreprenörskap och företagande även på detta sätt.

Lönsamma investeringar – Miljöpartiet vill se nya och mer korrekta metoder för att räkna på investeringar. Vi har vid ett flertal tillfällen föreslagit att investeringar som är direkt ekonomiskt lönsamma ska brytas loss ur den vanliga investeringsbudgeten och genomföras omgående eftersom de får en positiv inverkan på kommunens budget. Tyvärr sätter man idag först en investeringsram och prioriterar sedan olika investeringar utifrån denna. Eftersom det idag inte råder brist på kapital är detta ett förlegat sätt att planera på.

Solceller för lokal elproduktion och solvärme som vi föreslagit är idag ekonomiskt lönsamma investeringar om man ser till investeringens hela livslängd. Satsningar på solenergi är också bra för klimat och miljö. Denna typ av investeringar är helt nödvändiga om vi ska klara de globala klimatmålen. Miljöpartiet tycker därför det är sorgligt att inte den styrande majoriteten tar ett större ansvar för klimatet och investerar i solpaneler. Vid sidan om kommunens ålderdomliga investeringsbudget satsar vi i Miljöpartiet 100 miljoner kronor på solceller i en kostnadsneutral klimatsatsningsbudget.

Vi vill tidigarelägga investeringar i konstbyggnader, vägnät och gatubelysning. Vi lånar idag pengar till nära-noll-ränta och att då skjuta på reinvesteringar som leder till lägre driftkostnader är ett dåligt beslut till följd av ett sätt att räkna som passerat sitt bäst-före-datum för länge sedan.

Budgetförslaget i korthet

Miljöpartiet föreslår en skattesats på 18,58 kr. I Miljöpartiets budget finns alla Alliansens satsningar i kronor med och utöver det satsar vi i vår budget 39,5 mnkr extra i nämnderna och höjer balanskravsresultatet med 6 mnkr.

Nedan redovisas de ekonomiska skillnaderna jämfört med Alliansens budget:

- ❖ Höjd skattesats med 15 öre vilket ger 45,5 mnkr mer i skatteintäkter
- ❖ Balanskravsresultatet – 6 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Kommunstyrelsen och välfärd – 8,5 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Arbets- och företagsnämnden – 1 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Fritidsnämnden – 2,95 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Kulturnämnden – 1,73 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Miljö- och stadsbyggnadsnämnden – 500 tkr mer än Alliansen
- ❖ Natur- och Trafiknämnden – 1, 25 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Socialnämnden – 9 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Utbildningsnämnden – 13,25 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Äldrenämnden – 1,2 mnkr mer än Alliansen

Skattesatsen på 18,58 kr blir efter höjningen med 15 öre den 10:e lägsta i landet. Höjningen möjliggör våra satsningar på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart Nacka och satsningar på barn och unga, miljö och klimat, förebyggande arbete, människor i behov av stöd samt bostäder för alla.

Skattehöjningen tar också höjd för sämre ekonomiska tider med ett högre balanskravsresultat som rustar oss bättre för framtiden.

*”Varför ska jag bry mig om kommande generationer?
De har aldrig gjort något för mig”
Groucho Marx*

Förslag till mål och budget

I Miljöpartiets budget prioriteras satsningar på främst förskola, människor i behov av stöd, miljö och klimat samt kommunens egen personal. Miljöpartiet föreslår en höjning av skattesatsen vilket gör att kommunalskatten hamnar på 18:58 kr, den 10:e lägsta i landet. Det budgeterade resultatet exklusive exploateringsvinster landar på 112 miljoner kronor, vilket håller sig inom ramen för kommunens finansiella mål. De kommande åren blir resultaten ännu högre vilket också krävs för en kommun i stark tillväxt.

I Miljöpartiets budget finns alla Alliansens satsningar med och utöver det satsar vi i vår budget drygt 45 miljoner kronor extra.

Balanskravsresultatet

Balanskravsresultatet för 2019 uppgår i Miljöpartiets budget till 274 miljoner kronor vilket är 187 miljoner kronor högre än det prognosticerade resultatet för 2018. Åren 2020 och 2021 beräknas balanskravsresultatet mer än fördubblas. Resultatet för 2018 beräknas inte nå upp till budget, vilket visar på att förra årets skattesänkning inte varit bra för kommunens ekonomi.

Resultaträkning med balanskravsresultat (Mnkr)	2017	2018	2018	2019	2020	2021
	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Nettokostnader före avskrivningar & reavinster	-4224,6	-4880,0	-5011,3	-5096,9	-4797,9	-4919,3
Jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Realisationsvinster försäljning tomträtter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga realisationsvinster	0,0	1,0	0,0	1,0	1,0	1,0
Avskrivningar	-200,0	-221,0	-221,0	-241,0	-245,0	-265,0
Verksamhetens nettokostnader	-4424,6	-5100,0	-5232,3	-5336,9	-5041,9	-5183,3
Skattenetto	5132,0	5266,0	5305,0	5623,9	5827,4	6053,1
Finansnetto	-11,0	7,0	14,0	-12,0	-42,0	-79,0
Resultat före extraordinära poster	696,4	173,0	86,7	275,0	743,5	790,8
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	696,4	173,0	86,7	275,0	743,5	790,8
Varav exploateringsreavinster	570,0	73,0	54,0	163,0	554,0	581,0
Årets resultat exklusive exploateringsvinster	126,4	100,0	32,7	112,0	189,5	209,8
Balanskravsresultat	126,4	172,0	86,7	274,0	742,5	789,8
Resultatöverskott	2,5%	1,9%	0,6%	2,0%	3,3%	3,5%
Alliansens balanskravsresultat	162,0	172,0	86,7	268,0	695,2	740,1

Verksamhetens nettokostnader

Att återställa tidigare års underskott i den kommunala välfärdsproduktionen är en central del i Alliansens styrmodell. Vi i Miljöpartiet förstår tanken bakom styrmodellen men ser en del brister när den tillämpas fullt ut, brister som dock kan rättas till. I Miljöpartiets budget slopar vi det extra sparbetinget på 6 mnkr för välfärdsamhällsservice.

Alltsedan kundval började tillämpas inom daglig verksamhet 2012 har omsorg och assistansverksamheten inom Valfärd samhällsservice haft ett kontinuerligt ekonomiskt underskott. Om kundval ska fungera är det viktigt att det finns flera olika utförare att välja mellan. Så är inte fallet när det gäller daglig verksamhet för

våra svagaste och mest utsatta medborgare. Här finns inga privata alternativ över huvud taget och det kanske helt enkelt är så att kundval inte är den bästa lösningen här.

Nämndernas nettokostnader budgeteras för 2019 till 5,5 miljarder kronor. Den finansiella verksamheten förväntas ge ett positivt netto på 428 mnkr för 2019. Jämfört med prognosen för 2018 har nämndernas nettokostnader inklusive tunnelbanan ökat med 195,8 mnkr. Jämfört med budgeten för 2018 blir summan 284,2 mnkr eftersom kommunen inte lyckas hålla budgeten i år.

Nettokostnadsökningen i Miljöpartiets budgetsatsning består till största delen av:

- ❖ Volymökningar, 163 mnkr
- ❖ Checkökningar 52 mnkr
- ❖ Minskade barngrupper i förskolan 10 mnkr
- ❖ Välfärd samhällsservice 6 mnkr
- ❖ Socialsekreterare 6 mnkr
- ❖ Förebyggande arbete unga 3 mnkr

Tabell verksamhetens nettokostnader i tusen kronor

Verksamhetens nettokostnader (tkr) före avskrivningar och reavinst	2017 Bokslut	2018 Budget	2018 Prognos	2019 Budget	2020 Plan	2021 Plan
Kommunstyrelsen inklusive oförutsett	-179568	-136724	-196927	-170828	-161100	-162100
Arbets- och företagsnämnden	-224379	-181993	-224995	-246900	-254800	-265200
Fritidsnämnden	-141208	-155450	-156450	-169999	-168300	-190600
Kulturnämnden	-131944	-138786	-138786	-142600	-143400	-145200
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-31688	-31633	-31633	-33377	-32900	-32900
Äldrenämnden	-750362	-807257	-770266	-797683	-825400	-855200
Socialnämnden	-695653	-727139	-738373	-780117	-809800	-829200
Natur- och trafiknämnden	-217477	-243069	-251505	-251555	-246100	-237500
Utbildningsnämnden	-2674822	-2796727	-2777728	-2900179	-2942900	-3009200
Överförmyndarnämnden	-7582	-8681	-8681	-8121	-8100	-8100
Summa nämnder och verksamheter	-5054683	-5227459	-5295344	-5501359	-5592800	-5735200
Tunnelbana	-57 000	-13 500	-34 000	-23 800	-21 800	-21800
Finansiell verksamhet	887100	361000	318000	428300	816700	837700
Verksamhetens nettokostnader totalt	-4224583	-4879959	-5011344	-5096859	-4797900	-4919300

Finansiell verksamhet

Internräntan – Miljöpartiet gläds åt att kommunen genomfört vårt förslag om att låna upp pengar via egna obligationer istället för som tidigare via vanliga banklån. Detta har lett till kraftigt sänkta räntekostnader och bidragit till att vi går in i 2019 med en väldigt låg skuldsättning. Idag kan vi via obligationsmarknaden låna upp pengar till nära-noll-ränta vilket innebär att internräntan på 2 %, som ska spegla en mer långsiktig finansieringsnivå, lämnar ett välkommet överskott till kommunens finanser.

Även om ränteläget förmodligen kommer att höjas under de kommande åren finns det ingen anledning till att internräntan redan idag ska belasta olika investeringar med alltför höga räntekostnader. När vi nu går in i en period med tunga investeringar vill vi att kommunen ser över gapet mellan internräntan och den faktiska räntan, så att inte investeringar i t.ex. nya skolor och idrottsanläggningar finansierar andra delar av kommunens verksamhet med överräntor.

Internhyror – Hyran för verksamhetslokaler lämnas generellt oförändrade men Miljöpartiet

anser att hyresersättningen för skollokaler ska brytas loss ur skolpengen och ersättas i ett system vid sidan om denna. Det är viktigt att alla skolor via skolpengen får lika mycket pengar per elev till den pedagogiska verksamheten. Det är också viktigt att extra pengar som tilldelas för socioekonomiska skillnader inte äts upp av höga hyreskostnader. Vi tror också att en sådan förändring av skolpengen ger ett bättre incitament till lokalenheten att driva på en utveckling mot flexibla, mer välutnyttjade lokaler och på sikt lägre lokalkostnader för Nackas skolor.

Pris- och lönekompensation – Budgeten ger ingen generell kompensation för löne- och prisökningar under 2019. Det har länge talats i generella termer om ”effektivisering genom digitalisering”. Eftersom vi nu står för ett historiskt tekniksprång där artificiell intelligens kommer att avlasta mer och mer av mänskligt arbete, tror vi att det nu finns stora effektiviseringsvinster att hämta via digitalisering under de närmaste åren.

Personalomkostnadspålägg – PO-pålägget ska täcka de faktiska kostnaderna kommunen har för sin personal. Miljöpartiet tycker det

är bra att kommunen nu inför det differentierade PO-pålägg vi föreslog i vår budget 2018. Eftersom kommunen tidigare räknat med samma PO-pålägg för både hög- och lågin-komsttagare har det varit svårt att konkurrera med låglönesektorer som t.ex. hemtjänsten. Nacka kommun har ingen kommunal hemtjänst för att det inte har gått att konkurrera prismässigt med privata utförare. Med det nya differentierade PO-pålägget borde detta nu bli möjligt, om inte vill vi att kommunen utreder

varför Nacka inte klarar av att erbjuda ett kommunalt hemtjänstalternativ samtidigt som det går bra i övriga Sverige.

Det nya PO-pålägget innebär lägre kostnader för Valfärd samhällsservice. Eftersom de under många år har missgynnats av ett för högt PO-pålägg, väljer vi att i år inte belasta deras verksamhet med det extra sparbetning på 6 Mnkr p.g.a. lägre lönekostnader som Alliansen föreslår. Vi vill istället att de får möjlighet att komma ikapp ekonomiskt och beta av sina gamla ackumulerade underskott.

Skattenetto

Miljöpartiet föreslår en höjning av skattesatsen till 18,58 kr som efter höjningen blir den 10:e lägsta i landet 2018 (riksgenomsnitt 20,74 kr). Nacka är en av Sveriges mest segregerade kommuner och kan därför hålla en lägre skattenivå

än andra kommuner. Skatteintäkterna beräknas under 2019 öka med 212 mnkr jämfört med prognosen för 2018. Miljöpartiet ser inget självändamål i att tävla om Sveriges lägsta skattesats utan är beredd att höja skatten framöver om det skulle visa sig nödvändigt för att bygga ett hållbart samhälle.

Tabellen visar kommunens skattenetto i miljoner kronor

Skattenetto (Mnkr)	2017	2018	2018	2019	2020	2021
	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Skatteintäkter (inkl avräkning)	5239	5401	5416	5628	5849	6156
Allmän kommunalskatt	5254	5419	5429	5628	5849	6156
Avräkning	-15	-18	-13	0	0	0
Generella stadsbidrag och utjämning	-107	-135	-111	-4	-22	-103
Inkomstutjämning	-552	-574	-586	-522	-522	-568
Kostnadsutjämning	294	324	355	397	360	346
Införandebidrag	36	10	10	0	0	0
Regleringsavgift/bidrag	-1	15	16	45	75	69
LSS	-83	-104	-103	-123	-126	-128
Fastighetsavgift	149	155	152	158	158	158
Övriga generella stadsbidrag	3	39	45	41	33	20
Flyktingersättning + byggbonus	47	0	0	0	0	0
Summa skattenetto	5132	5266	5305	5624	5827	6053

Tabell finansnetto, miljoner kronor

Finansnetto (Mnkr)	2017	2018	2018	2019	2020	2021
	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Finansiella intäkter	29,0	42,0	34,0	39,0	39,0	39,0
Ränta på lån till Nacka Stadshus AB	6,0	12,0	16,0	8,0	8,0	8,0
Utdelning från Nacka Energi AB	21,0	27,0	18,0	27,0	27,0	27,0
Ränta på utlämnade lån	2,0	1,0	0,0	1,0	1,0	1,0
Övriga finansiella intäkter	0,0	2,0	0,0	3,0	3,0	3,0
Finansiella kostnader	-40,0	-35,0	-20,0	-51,0	-81,0	-118,0
Ränta lån	-27,0	-17,0	-2,0	-22,0	-51,0	-79,0
Finansiell pensionskostnad	-11,0	-12,0	-15,0	-21,0	-21,0	-31,0
Övriga finansiella kostnader	-2,0	-6,0	-3,0	-8,0	-9,0	-8,0
Totalt	-11,0	7,0	14,0	-12,0	-42,0	-79,0

Kommunstyrelsen

Nacka bygger stad och än har vi möjlighet att påverka vilket samhälle vi lämnar över till kommande generationer. Vi har möjlighet att styra inriktningen på stadsbyggandet med en mer demokratisk fördelning av gaturummet, skapa nya mötesplatser och bygga mer klimatsmart i massivträ och för olika tjocka plånböcker. Miljöpartiet vill att minst ett av de höga hus som planeras i centrala Nacka byggs i massivträ och vill att inriktningen ska vara att alla nya förskolor och skolor ska byggas i massivträ.

Redan nu kan vi i stadsbyggandet se hur geografiska utmaningar ger upphov till konkreta problem som måste lösas nu, inte senare. Nacka är nämligen både kuperat och bergigt, något som arbetet med Nya gatan tydligt visat. Där blir vår oförmåga att planera samhället för framtiden tydligt eftersom vi tvingas spränga bort stora mängder berg för att anlägga garage under bostadshusen, trots att självkörande fordon kommer vara en naturlig del av morgondagens samhälle och trots att vi måste arbeta för andra mobilitetslösningar där fokus inte ligger på privatbilen.

Hur vi planerar och bygger Nacka bestämmer vi nu och det betyder att vi måste flytta fokus från parkeringsplatser till angöringsplatser där fordon kan lasta varor eller ladda inför nästa rutt. Vi behöver planera för framtidens tekniska lösningar och anlägga teknikkulvertar där alla ledningar går i samma tunnlar vilket underlättar underhåll genom att vi undviker att gräva upp gatan varje gång något ska göras under jord.

När Nacka växer måste vi också samarbeta med de gatuföreningar som finns för att sänka kostnaderna för anläggandet av nya vägar genom att t.ex. se över vägstandard, vilka vägar som behöver gång- och cykelbanor eller som kan vara enkelriktade. Som det ser ut idag blir kostnaderna för höga och enskilda individer drabbas för hårt.

Nya gatan visar också på hur vi måste arbeta mer med dagvattenhantering, särskilt eftersom vår största sjö Järlasjön sträcker sig in i centrala Nacka. Ett kuperat och bergigt landskap är en utmaning för regeln om att dagvatten ska tas om hand inom eget område. Vi behöver bygga kommunala anläggningar som tar hand om vattnet där det inte går att göra lokalt. I centrala Nacka vill vi både utnyttja delar av Saltsjöbanas spårområde och anlägga en park i Kyrkviken med öppen dagvattenhantering.

Vi vill också bygga en reningstunnel mot Svindeviksviken och anlägga en våtmarkspark där. Samtidigt behöver vi en regel om att alla nya träd som planeras på torg och längs gator i centrala Nacka ska planteras i skelettjordar med biokol, så att dagvatten tas om hand och renas samtidigt som vi får livskraftiga träd. Vi vill återanvända sprängsten från tunnelbanebygget i arbetet för ett tystare Nacka med gabioner som kan utvecklas till gröna bullerskydd längs Värmdöleden och där det är lämpligt som avskiljare mellan gång- och cykelbanor samt annan trafik.

Även i det lilla kan vi förändra och det är bra att börja med oss själva, dvs att kommunen går före och visar vägen. Att vara ett Kranmärkt⁷ stadshus där kranvatten är det enda vatten som serveras är både en symbolisk handling och en markering. Anläggandet av offentliga dricksvattenfontäner minskar behovet av flaskvatten och både onödiga transporter och plastflaskor kan undvikas. Att gå från slit och släng betyder också att göra något så litet som att inte längre

---

⁷ Se <http://kranmarkt.se/>

erbjuda engångsmuggar i stadshuset, vare sig till anställda eller besökare. Visst kostar porslinsmuggar mer i inköp och drift, men att ta hand om dem kan också vara ett arbete för någon som står långt ifrån arbetsmarknaden eller kanske just lär sig svenska. Det kostar mer ekonomiskt i ett kortare perspektiv, men inte ekologiskt och socialt eller i ett längre perspektiv.

Vi måste helt enkelt börja tänka mer långsiktigt. Mer hållbart. De beslut vi fattar idag påverkar faktiskt kommande generationer. Att i våra underlag ta hänsyn till det och i tjänsteskrivelser redovisa påverkan inte bara på dagens barn, utan också morgondagens, är därför inte bara nödvändigt utan också naturligt.

Miljöpartiets förslag

Allt politiskt arbete och det i kommunens verksamheter måste kopplas till de sex lokala miljömålen om dessa ska få någon praktisk betydelse. I dag saknas en tydlig struktur för hur politiken, olika enheter och kommunens verksamheter ska samarbeta för miljömålsuppfyllelse. Miljöpartiet vill anställa en klimat- och miljödirektör med ett övergripande ansvar så att miljömålsarbetet får ett verkligt genomslag i alla kommunens verksamheter.

För att underlätta omhändertagandet av dagvatten vill Miljöpartiet bygga en reningstunnel från centrala Nacka mot Svindersviken.

Miljöpartiet vill också skapa Kyrkviksparken, en vacker våtmarksspark där förorenat regnvatten kan renas naturligt på sin väg ner mot Järlasjön. En park vid Kyrkviken kräver att en bit av Järlaleden får maka på sig till förmån för det gröna. Den centralt belägna Kyrkviksparken med sitt mikroklimat och perfekta söderläge skulle generera enorma värden både socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Centrala Nacka saknar icke kommersiella mötesplatser.

Vatten behövs för allt liv. Vatten är också en av Nackas största tillgångar. Nackas sjöar och vattendrag är övergödda och fulla av miljöskadliga ämnen, som till stor del rinner till med dagvatten. Miljöpartiet vill se mer gröna tak och annat naturligt omhändertagande av dagvatten istället för mekanisk rening. Särskilt utsatt är Nackas största sjö Järlasjön. Kommunstyrelsen tillförs 1 mnkr för att förbättra vattenkvaliteten där.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 15 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 1,5 mnkr till en klimat- och miljödirektör för att samordna kommunens klimat- och miljöarbete.
- ❖ Ökad ram 1 mnkr förbättring av vattenkvaliteten i Järlasjön

Tabell Kommunstyrelsens driftsbudget

Kommunstyrelsens driftsbudget (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad budget 2018 och 2019	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Kommunfullmäktige	-5 511	-6 028	-5 851	-300	-160	-160	-6 488	-460	7,6
- varav revision	-2 300	-2 511	-2 411	0	-160	-160	-2 671	-160	6,4
Kommunstyrelsen	-75 134	-39 305	-46 900	2 000	-3 624	-3 624	-40 929	-1 624	4,1
Varav saneringskostnader	-21 000	0	-17 300	0	0	0	0		
Stadsledningskontoret	-86 562	-89 575	-97 057	0	-9 716	-11 216	-100 791	-11 216	12,5
Myndighet och huvudmänna	10 265	0	-2 022	0	0	0	0		
Enheten för bygg och anläggning	0	-6 800	-9 800	-6 800	0	-1 000	-14 600	-7 800	114,7
Fastighetsförvaltning bostad och lokal	19855	40447	-7686	-12200	0	0	28 247	-12 200	-30,2
Fastighetsförvaltning mark	3 020	5 353	11 205	0	0	0	5 353	0	0,0
Brandförsvaret	-36 698	-38 816	-38 816	-1 004	0	0	-39 820	-1 004	2,6
KS oförutsett	0	-15 000	0	0	0	0	-15 000	0	0,0
Produktionsenheter	-8 803	13 000	0	200	6 000	0	13 200	200	1,5
Välfärd Skola	9 336	10 000	3 000	300	0	0	10 300	300	3,0
Välfärd Samhällsservice	-18 139	3 000	-3 000	-100	6 000	0	2 900	-100	-3,3
Summa	-179 568	-136 724	-196 927	-18 104	-7 500	-16 000	-170 828	-34 104	24,9

Arbets- och företagsnämnden

Miljöpartiet vill se ett humant Nacka där vi tar hand om varandra och särskilt personer som är i behov av hjälp och stöd. Tillsammans måste vi ta ett större ansvar för en hållbar ekonomi där vi ställer om. Återbruk och återvinning skapar jobb och tar tillvara resurser. Vi behöver också titta på hur vi kan underlätta för en delningsekonomi och stötta entreprenörskap och företagande även på detta område. Fler flexibla arbetskontor och företagshotell behövs också i Nacka, för att underlätta distansarbete och för småföretagare. När vi planerar kommunala byggnader behöver vi ha flexibilitet med samutnyttjande och utnyttjande på olika tider i åtanke, så att delar av lokalerna kan ställas om till annat om behovet för den verksamhet som finns där minskar.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 15 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 1 mnkr Volontär i Nacka varav 50 tkr gemensam föreningsdag

Miljöpartiet har i flera år föreslagit att kommunen verkar för att resurser från Arbetsförmedlingen förs över till lokala arbetsförmedlingar och andra initiativ som drivs av kommunen i samarbete med Arbetsförmedlingen och det lokala näringslivet. Vi har också sett ett behov av att ekonomiska resurser behöver också gå till att främja etablering av nyanlända och hur övriga arbets sökande måste få hjälp utifrån lokala förutsättningar med lokal arbetsförmedling. Vi välkomnar därför majoritetens förslag till initiativ för att bli försökskommun för att ta över Arbetsförmedlingens ansvar och uppgifter för arbetsmarknads- och etableringsinsatser.

Miljöpartiets förslag

Volontär i Nacka gör mycket gott arbete och vi ser gärna att verksamheten utvecklas och väljer därför att satsa på den i vår budget. Vi satsar även på en gemensam föreningsdag. Social samvaro med människor är en viktig del av vår fysiska och mentala hälsa och vi menar att även rent sociala föreningar borde bjudas in till en gemensam dag. En sådan dag kunde ge inte bara tillfälle att visa ”upp sig” utan även att mötas föreningar emellan

Tabell Arbets- och företagsnämndens driftbudget

Arbets- och företagsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad budget 2018 och 2019	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Grundläggande vuxenutbildning, check	-5 209	-6 227	-5 229	-1 906	0	0	-8 133	-1 906	30,6
Gymnasial vuxenutbildning, check	-34 036	-40 506	-35 506	1 805	0	0	-38 701	1 805	-4,5
Svenska för invandrare, SFI, check	-12 298	-12 997	-12 997	216	0	0	-12 781	216	-1,7
Arbetsmarknadsinsatser check	-22 829	-28 043	-24 043	37	0	0	-28 006	37	-0,1
Arbetsmarknadsinsatser övrigt	-27 706	-31 792	-30 792	0	0	-1 000	-32 792	-1 000	3,1
Samhällsorientering, kundval	-2 762	-3 215	-2 215	2 219	0	0	-996	2 219	-69,0
Ekonomiskt bistånd	-76 483	-71 889	-78 889	-8 715	0	0	-80 604	-8 715	12,1
Ensamkommande barn	-27 833	0	-23 000	-2 515	0	0	-2 515	-2 515	-
Nyanlända - flyktingar	30 343	51 584	34 584	-51 266	0	0	318	-51 266	-99,4
Nämnd och nämndstöd	-799	-758	-758	-76	0	0	-834	-76	10,0
Myndighet & Huvudmanna+dödsbohantering	-44 767	-38 150	-46 150	-176	-530	-530	-38 856	-706	1,9
Digitalisering					-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-
Summa	-224 379	-181 993	-224 995	-60 377	-3 530	-4 530	-246 900	-64 907	35,7

Fritidsnämnden

När Nacka växer är det viktigt att vi planerar för och bygger fritidsanläggningar så att antal idrottsplatser och ytor för spontanlek per capita inte minskar när vi blir fler invånare. Det är särskilt viktigt för de centrala delarna av Nacka där mark är hårdvara och gärna exploateras på andra sätt än genom att utveckla grönområden, parker samt sport- och lekytor. Kommunen har ett stort ansvar att planera samhället efter lek och rörelse så att vi kan mötas över generationerna och så att rörelse i vardagen uppmuntras.

Miljöpartiet arbetar för en bättre samordning och planering kring samutnyttjande av lokaler så att ytor som står tomma efter kontorstid kan användas av föreningslivet. Våra lokaler behöver vara flexibla både sett till användningsområde och användare.

Vi vill råda bot på bilberoendet som är kopplat till fritidsaktiviteter genom att se till att det finns lokala fritidsanläggningar inom gång- och cykelavstånd runt om i kommunen och särskilt satsa på anläggningar som kan nås med gång-, cykel- och kollektivtrafik och där små bussar kan vara en del av lösningen för att säkert och snabbt köra barn mellan vardag och fritid. I den del av Nacka som står inför största förtätning, Västra Sicklaön, vill vi titta på möjligheten att förlägga ishallar till de befintliga bergrummen under Finnberget samt undersöka hur idrottsytor kan tillskapas i anslutning

till samt på Saltsjöbadsleden på sträckan förbi Järlasjön och Kolbottensjön.

Vi vill energieffektivisera kommunens fritidsanläggningar. Merkostnaden för att bygga energieffektiva idrottshallar är marginell och sparas in redan efter ett par år. Tyvärr görs inte detta då det saknas en strategi och det finns även bristande kunskap och erfarenhet om hur miljökrav ställs. Stora besparingar kan göras både ekonomiskt och miljömässigt genom att som Miljöpartiet föreslår anställa en klimat- och miljödirektör med det övergripande ansvaret för kommunens hållbarhetsarbete. Vi vill också redan nu förbereda så att alla konstgräsplaner i kommunen har värmeslingor och kan kopplas till en klimatsmart värmekälla, exempelvis solvärme, men även behålla en del mindre bollplaner i grus/asfalt för att kunna spola dem för skridskoåkning vintertid.

När konstgräsplaner blir allt vanligare är det viktigt att vi arbetar med att få de mest miljövänliga alternativen eftersom de mikroplaster som läcker ut från dessa planer är ett miljöproblem. Nacka har idag inga konstgräsplaner med granulat av nermalda bildäck utan samtliga planer använder sig av mer miljövänliga alternativ. De är dock inte de mest miljövänliga granulatalternativen på marknaden och det finns idag andra alternativ som Nacka bör titta på.⁸

Miljöpartiets förslag

Med ett badhus i Fisksätra finns möjlighet att året om förbättra simkunnigheten och erbjuda bad på en plats som har goda kollektiva kommunikationer. I ett badhus går det att bada och motionssimma och särskilt barn, äldre och personer som vill lära sig simma har glädje av det. En mindre bassäng med varmare vatten lämpar sig för rehab, babysim och annan simskola. En avdelning med bubbelpool, torrbastu respektive ångbastu blir också en attraktion som

---

⁸ Det finns t.ex. växtbaserade granulat, se https://www.unisport.com/sv/saltex-bio-fill?fbclid=IwAR1DfgKDOZoxXjiJoNC_77TDSolZdtq2yM73zmzpgqsvaROpIxcawyba5g

i sig drar besökare och en mötesplats. Investeringen i ett badhus i Fisksätra i anslutning till den nya idrottshallen beräknas till 50 mnkr.⁹

Miljöpartiet vill se ett uppgraderat jämställdhets- och HBTQ-arbete vad gäller fritiden och de aktiviteter som erbjuds och tillför fritidsnämnden tillsammans med kulturnämnden 1 mnkr för jämställdhets- och mångfaldssamordning. Alla ska vara och känna sig välkomna att delta i kommunens fritidsverksamheter. Att driva verksamhet öppen för alla kan kräva att strukturer analyseras och aspekter ses på med andra glasögon. Att ha workshops, kurser och annat arbete där jämställdhets- och HBTQ-frågor belyses kan vara en del att vidareutveckla men även att kommunen anlitar ett jämställdhetsombud som kan ta fram en strategi för hur vi kan uppmuntra föreningar att sträva mot en jämn könsfördelning i medlemstal och arbeta HBTQ-vänligt i verksamheten. Miljöpartiet vill främja en lika och rättvis fördelning i ekonomiska resurser mellan flickor och pojkars fritidsaktiviteter. Miljöpartiet anser det ändå vara fel att öronmärka pengar till fritidsaktiviteter utifrån en föreställning om köns olika preferenser. Vi vill aktivt arbeta för att barn väljer fritidssysselsättning utifrån intresse och inte utifrån normerande förväntningar.

För unga HBTQ-personer är behovet av mötesplatser stort, platser där de kan vara sig själva och möta andra i samma situation. Vi vill att

alla kommunens fritidsgårdar och föreningar som arbetar med ungdomar ska utbildas i HBTQ-frågor.

Vidare bör det utredas vilken typ av aktiviteter som erbjuds i kommunens olika områden då även socioekonomisk och kulturell bakgrund styr våra fritidsvanor. Det finns även ett behov av tillgång till könsneutrala omklädningsrum utöver de traditionella omklädningsrum som finns idag.

Ibland kan möjligheten att kunna delta i olika aktiviteter begränsas av plånboken då utrustning ofta är dyr. Vad gäller barn så måste ju denna även ständigt uppdateras då de växer fort. Miljöpartiet föreslår därmed en utredning av möjligheten till "fritidsbank" där utrustning kan lånas. Att kunna låna utrustning går i linje med den hållbara cirkulära ekonomin och kan dessutom vara ett ypperligt tillfälle att kunna prova på olika aktiviteter. En "fritidsbank" kunde även vara ett bra ställe att låna elcykel och tillbehör som cykelbarnstol och cykelvagn för att pröva på hur det är att cykla med el och klara vardagen på två hjul. Genom ett projektbidrag vill vi tillsammans med kommunala bolaget Nacka Vatten och Avfall samt föreningar, daglig verksamhet och/eller andra intressenter se hur en fritidsbank kan startas upp och drivas.

Vi vill vidare på försök undersöka hur intresset och engagemanget för andra typer av fritidsaktiviteter utanför det traditionella föreningslivet ser ut. Fritid är inte bara fysisk aktivitet utan även kreativitet och sammanhållning med andra. Vi föreslår därför ett fritidsbidrag riktat till organiserade icke traditionella fritidssatsningar. På detta sätt kan små nya föreningar få möjlighet att utvecklas. Allting är inte och bör inte heller förbli som det alltid varit. Med ett öppet och nyfiket sinne kan kommunens fritidsutbud få ett spännande tillskott.

⁹ Se t.ex. konsultbolaget PreDevos utredning för Region Gotland <https://gotland.se/100909>

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 15 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 2 mnkr badhus i Fisksätra
- ❖ Ökad ram 500 tkr för jämställdhets- och HBTQ-arbete
- ❖ Ökad ram 350 tkr projektbidrag fritidsbank
- ❖ Ökad ram 100 tkr till icke traditionella fritidssatsningar

Tabell Fritidsnämndens driftbudget

Fritidsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad budget 2018 och 2019	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Anläggningar - hyra och drift	-96 082	-110 184	-113 184	-9 570	-1 450	-3 450	-123 204	-13 020	11,8
Kundval eller check	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Verksamhet	-37 619	-35 088	-34 588	-160	-375	-1 325	-36 573	-1 485	4,2
Nämnd och nämndstöd	-986	-1 162	-1 162	0	0	0	-1 162	0	0,0
Myndighet & Huvudmann	-6 521	-9 016	-7 516	0	-44	-44	-9 060	-44	0,5
Summa	-141 208	-155 450	-156 450	-9 730	-1 869	-4 819	-169 999	-14 549	9,4

Kulturnämnden

Miljöpartiets kulturpolitik är feministisk. Det innebär att förutsättningar ska ges för att alla ska kunna utveckla sin skapande förmåga och vara aktiva deltagare i kulturlivet. Kvinnors och mäns berättelser och erfarenheter ska likvärdigt belysas och representeras varför det behövs ett jämställdhetsperspektiv i kommunens kulturverksamheter. Miljöpartiet vill införa metoden "cultural planning" i stadsplaneringen vilket innebär att den kulturella dimensionen i stadsplaneringen ska lyftas fram och värderas. Kulturarvet och kulturmiljön ska ses som en resurs som bevaras men också används.

Vi vill ge Kulturnämnden i uppdrag att bedriva ett utvecklingsarbete för jämställdhetsintegrering för att kulturverksamheterna inom kommunen ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Alla människor, oavsett ålder, kön, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning, livsåskådning, social, etnisk och kulturell bakgrund eller funktionsvariation ska ha rätt att på likvärdiga villkor kunna delta i vårt kulturliv. Fördomar, stereotyper, normer och socioekonomiska skillnader står i dag i allt för stor utsträckning i vägen för detta mål. Därför anser Miljöpartiet att insatser ska prioriteras för att alla människor ska beredas fullt tillträde till vårt gemensamma kulturliv. Därför ska kommunens kulturpolitik ifrågasätta etablerade normer och vara öppen i sina bedömningar och Kulturnämnden får i uppdrag att

främja en lika och rättvis fördelning av kommunens resurser mellan flickors och pojkars kulturaktiviteter. Vidare ska direktören arbeta aktivt för att barn ska välja aktivitet utifrån intresse och inte utifrån normerande förväntningar.

Miljöpartiet vill ha kommunala bibliotek som inte drivs av kommersiella mål. I vardagen är offentliga platser som bibliotek en mötesplats för alla – med böcker, ord, berättelser och kultur. Biblioteket ger utrymme även åt andra skapandeverksamheter och samtal, studieplatser, scen med filmvisning, sagostunder på olika språk och kreativ verkstad. Arbetet med att bevara vårt kulturarv ska utgå från jämställdhet, normkritiska perspektiv och mångfald.

Miljöpartiet ser att kulturarv kan skapa gemenskap och öppenhet i vårt gemensamma samhällsbygge. Därför är det viktigt att kulturarvet är inkluderande, d.v.s. att alla i Nacka känner att de är en del av kulturarvet. Det är ett viktigt arbete att tillgängliggöra kulturarvet för medborgarna och museet HAMN är där en viktig aktör. Museet HAMN ska lyfta fram och vara en sammanhållande kraft i kommunens kulturarvsarbete. Museet ska få ett utökad uppdrag att arbeta med kommunens kulturarv, både det materiella och det immateriella, utifrån jämställdhet, normkritiskt perspektiv och mångfald. Vi vill att museet ska ha ett aktivt arbete gentemot alla Nackas skolor för att kommunens elever ska kunna ta del av museets utställningar och andra verksamheter. Hembygdsgårdarna i Nacka är också betydelsefulla för det långsiktiga kulturarvsarbetet, särskilt då med det lokala närområdets historia i fokus.

Miljöpartiet vill att kommunens museum HAMN ska drivas av kommunen istället för att låta en entreprenör sköta verksamheten. Tills detta händer fortsätter vi bevaka utvecklingen av hur museet sköts.

Miljöpartiets förslag

Skolan är en viktig kulturbärare och alla elever ska ha rätt att kunna utöva olika sorters kultur

och konstarter inom ramen för skolans undervisning. Intresse för kulturupplevelser och eget skapande grundläggs tidigt. Miljöpartiet vill ha mer kultur samt ge kulturarbetare som musiker, skådespelare, bildkonstnärer, poeter och andra mer utrymme i barnens vardag och höjer därför kulturpengen så att även ett- och tvååringar får ta del av den.

Miljöpartiet vill se ett uppgraderat jämställdhets- och HBTQ-arbete vad gäller kultur och de aktiviteter som erbjuds och tillför kulturnämnden tillsammans med fritidsnämnden 1 mnkr för jämställdhets- och mångfaldssamordning. Alla ska vara och känna sig välkomna att delta i kommunens kulturverksamheter. Att driva verksamhet öppen för alla kan kräva att strukturer analyseras och aspekter ses på med andra glasögon. Att ha workshops, kurser och annat arbete där jämställdhets- och HBTQ-frågor belyses kan vara en del att vidareutveckla men även att kommunen har ett jämställdhetsombud som kan ta fram en strategi för hur vi kan uppmuntra föreningar att sträva mot en jämn könsfördelning, mångfald och arbeta HBTQ-vänligt i verksamheten.

I en stad finns kultur för alla åldrar. Kulturen skänker upplevelser, får oss att tänka och ger lust att skapa. Därför vill vi satsa mer på kultur för *alla* och för kulturupplevelser tillsammans.

Stockholms stad har sommartheater där Parkteatern turnerar runt på stadens utomhusscener. Vi vill att även Nacka tar del av detta och köper in föreställningar från Parkteatern. Det finns idag medel att söka från landstinget för delfinansiering med hälften av kostnaden för en föreställning.

Miljöpartiet vill att Nacka kommun ska bli fristadskommun och tillför nämnden 350 tkr för detta ändamål. Vi vill att Nacka ska ansluta sig till den internationella organisationen ICORN:s fristadsprogram för att hjälpa kulturarbetare i behov av skydd. Kommunen förbinder sig att, under två år, varje månad betala ut ett stipendium samt stå för personens bostad. Inom ramen för detta tillsätts en fristadskordinator.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 15 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 530 tkr kulturpeng förskola och skola
- ❖ Ökad ram 500 tkr för jämställdhets- och HBTQ-arbete
- ❖ Ökad ram 350 tkr sommartheater
- ❖ Ökad ram 350 tkr fristadsförfattare

Tabell Kulturnämndens driftbudget

Kulturnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad budget 2018 och 2019	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Anläggningar - hyra och drift	-41 757	-42 054	-42 054	-320	-140	-140	-42 514	-460	1,1
Kundval eller check	-38 585	-42 770	-42 770	-650	-230	-760	-44 180	-1 410	3,3
Verksamhet	-42 436	-44 134	-44 134	-400	-300	-1 500	-46 034	-1 900	4,3
Nämnd och nämndstöd	-534	-1 158	-1 158	0	0	0	-1 158	0	0,0
Myndighet & Huvudmanna	-8 632	-8 670	-8 670	0	-44	-44	-8 714	-44	0,5
Summa	-131 944	-138 786	-138 786	-1 370	-714	-2 444	-142 600	-3 814	2,7

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Miljöpartiet anser att stadsplaneringens viktigaste uppgift är att skapa socialt och ekologiskt långsiktigt uthålliga samhällen men som även är ekonomiskt hållbara. Vi vill utveckla Nacka för kommande generationer och för att möta utmaningar bland annat till följd av klimatförändringarna. Vi vill skapa ett mänskligare, tydligare och grönare Nacka där alla kan trivas. Vi vill att all nybyggnation ska behöva ingen eller mycket liten mängd tillförd energi. Byggnadernas energiförsörjning ska framför allt komma från förnybara energikällor, gärna producerad på eller i närheten av byggnaden. Vi vill se flerfamiljshus i massivträ, gröna tak och öppna dagvattenlösningar. Att ta hand om mellanrummen och alla allmänt tillgängliga ytor är mycket viktigt för att skapa delaktighet och gemenskap. Vi har också ett kulturarv med vackra industribyggnader att förvalta och behöver en stadsplanering och arkitektursyn som tål framtidens krav på långsiktighet, funktion och kvalitet. Nybyggnation ska i första hand ske på redan hårdgjord eller tidigare utnyttjad mark och kollektivtrafiknära platser. Områden med höga naturvärden ska i möjlig utsträckning bevaras och bebyggelse ske med hänsyn till negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden. När vi planerar det gröna i staden vill vi i högre grad plantera träd och buskar

med ätbara frukter och bär. Det är viktigt att det vi planterar är hållbart och har fler användningsområden i det ekologiska kretsloppet. Vid nybyggnation vill vi reservera områden/platser för stadsodling för de boende och även utnyttja tak och fasader för t ex odling och solpaneler.

En kommun med blandade bostads- och upplåtelseformer blir mindre segregerad och mer levande. Nacka har brist på både normalstora hyresrätter och små lägenheter med rimlig hyra som unga och äldre klarar av att betala och det är viktigt att vi får bättre balans i bostadsutbudet. Miljöpartiet vill att minst hälften av de bostäder som byggs på kommunal mark ska vara hyresrätter.

För att möta klimatförändringarnas utmaningar för framtiden vill vi att stadsbyggandet i kommunen ska ske med en övergripande målsättning om ett helt fossilneutralt Nacka år 2040. Detta ställer höga krav på byggnaders och infrastrukturens utformning, på kollektivtrafik och andra trafiklösningar. Kommunen ska även verka för att det statliga Miljöstyrelsens minimikrav tillgodoses i alla stadsbyggnadsprocesser. När vi bygger nya bostadsområden och kvarter vill vi också att kommunen namnger nya gator, torg och parker jämställt. Både kvinnors och mäns namn och historier knutna till lokalhistorien ska plockas upp i stadsbyggandet.

Bilåkandet har under lång tid varit subventionerat på olika sätt och bilen som privat transportmedel är något vi alla vant oss vid. I Nacka har den styrande politiska majoriteten valt att reglera hur mycket parkeringsplatser för bilar får kosta samtidigt som man överlåter på marknaden att bestämma priset på bostäder för människor. När bostäder byggs tvingas även de som inte har bil vara med och betala för de subventionerade parkeringsplatserna via högre hyror/månadsavgifter. Självklart

finns det ett samband mellan pris och efterfrågan och fler och billigare p-platser gör att fler

tar bilen. På samma sätt skulle fler och billigare hyreslägenheter leda till att fler kan hyra en egen bostad.

Nacka måste ta sikte mot framtiden och sluta subventionera p-platser på bekostnad av bostäder.

Vi vill också starta ett kommunalt parkeringsbolag för att bättre ta kontroll över parkeringssituationen. Kommunen ska också ta det övergripande ansvaret för upp- och utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon genom att ge tydliga ägardirektiv till Nacka Energi om att bygga upp ett elnät och en infrastruktur för framtidens fordon.

Under de senaste åren har strategier och riktlinjer tagits fram och beslutats inom t.ex. cykelsatsningar och hållbart byggande. Lokala miljömål har antagits. Det är nu viktigt att dessa verkligen leder till konkreta, verkningfulla åt-

gärder som sedan följs upp och utvecklas vidare. Styrningen av införandet och tillämpningen av kommunens miljömål behöver skärpas. Miljöprogrammet och miljömålen berör många olika verksamheter och har behov av någon som koordinerar arbetet. Därför anser vi att det behövs en klimat- och miljödirektör med ett övergripande ansvar för att nå upp till klimat- och miljömålen. Nämndens verksamhet berörs av många av målen varför detta är

viktigt för att målen ska få det genomslag som krävs i verksamheten.

Miljöpartiets förslag

Att arbeta med buller och ljud är viktigt för att en stad ska vara en god levandemiljö. Buller kan dämpas och andra ljud kan lyftas tack vare gröna väggar. Vi vill därför utreda hur växtbeklädda bullerskydd kan användas i Nacka, bl.a. kring vägar och idrottsplatser. Väggarna är bullerdämpande samtidigt som växtligheten i dem tar hand om dagvattnet och ökar den biologiska mångfalden i staden eftersom fåglar, fjärilar och andra insekter trivs bland växterna.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 15 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 500 tkr utredning gröna bullerskydd
- ❖ Grön skatteväxling för bygglovstaxan
- ❖ Att kommunen går vidare med sänkningen av p-normen och börjar tillämpa helt flexibel p-norm i de områden som ingår i Nacka stad

Tabell Miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftsbudget

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftsbudget (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad budget 2018 och 2019	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Projekt	-2 701	-2 148	-2 448	0	-550	-1 050	-3 198	-1 050	48,9
Nämnd och nämndstöd	-2 024	-2 456	-2 456	0			-2 456	0	0,0
Myndighet & Huvudmannan	-26 963	-27 029	-26 729	0	-694	-694	-27 723	-694	2,6
Summa	-31 688	-31 633	-31 633	0	-1 244	-1 744	-33 377	-1 744	5,5

Natur- och trafiknämnden

Nacka kommuns trafiksystem är en del av Stockholms läns trafiksystem vilket innebär att kommuninvånarnas trafiksituation i hög utsträckning påverkas av de strategier, riktlinjer och åtgärder som beslutas i övriga länet. Nacka kommun måste därför kontinuerligt samordna sitt framkomlighetsarbete med sina samverkanspartner.

Vi behöver en förlängning av tunnelbanans blå linje till Orminge samt en förlängning av tunnelbanans gröna linje till Älta. Genom att bygga ut kollektivtrafiken kan det befintliga vägnätet avlastas så att nya vägar inte behövs, och så att alla de som verkligen behöver sin bil kan komma fram på vägarna. Det är också viktigt att se till att det finns bra kommunikationer för alla som inte har nära till tunnelbanan eller Saltsjöbanan och att utbudet av tvärförbindelser både på land och till sjöss utvecklas. Gondol-/linbanor finns i allt fler städer runtom i världen, och nu planeras även en i Göteborg. En s.k. stadslinbana skulle kunna lösa framkomlighetsproblemen på flera platser i Nackas kuperade terräng. Miljöpartiet vill att kommunen aktivt bearbetar SL för att få en stadslinbana.

Nacka kommun är en av de kommuner som har högst bilinnehav i Stockholms län. I samband

med att vårt invånarantal växer så kommer det att bli allt trängre på vägarna. För att klara miljö- och klimatmålen behöver andelen gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer öka för att erhålla ett trafiksystem som fungerar tillfredsställande. En ökning av gång och cykling har positiva effekter både på miljön och folkhälsan. Miljöpartiet ställer sig bakom kommunens cykelplan för att skapa bra förutsättningar för nackaborna att kunna cykla, men vi vill göra storsatsningar på cykelbanor redan nu. Detta är särskilt viktigt för barn som behöver säkra skolvägar för att inte vara beroende av att bli skjutsade med bil. Beslutet kring Miljöpartiets förslag om att säga upp bensinmacken vid Älta gård är mycket välkommet. Det ger möjligheten att föra dialog med Trafikverket om att ta över ansvaret för Ältavägen från staten och förbättra gång- och cykelvägen som på sina håll är trafikfarlig. Vi ser också ett stort behov av att förbättra trafiksäkerheten vid Älta skola genom att bättre separera gående och cyklister i området.

För de infartsparkeringar som planeras är det viktigt att vi bygger parkeringshus som är möjliga att bygga om till något annat när behovet av parkeringsplatser minskar, något det i framtiden kan göra tack vare fler och bättre gång- och cykelvägar, bil-pooler, självkörande bilar och lokala matarbussar.

Miljöpartiet har fått gehör för flera förslag. Det är glädjande att Nacka kommun nu planerar för låncyklar, något vi föreslog 2012.¹⁰ Allt fler väljer att cykla till och från jobbet och lämnar bilen hemma. Utöver minskade klimatutsläpp frigör detta parkeringsplatser som istället kan användas till något trevligare. För att fler ska välja att cykla och gå krävs det politiska prioriteringar. Cykelvägarna måste bli bättre och säkrare, få mer plats och byggas ut. Vi välkomnar också satsningar på våra andra förslag om

¹⁰ http://infobank.nacka.se/Handlingar/Kommunfullmaktige/2012/20120910/Inkomna_interpellationer_motioner_2012-09-10/Motion_Lane-cyklar_MP.pdf

offentliga laddstolpar, förbättringen av Henriksdals trafikplats, fler båtförbindelser och ångbåtsbrygga i Nyckelvikens. Vi vill att kommunen till SL framför behovet av att Nyckelvikens brygga under helger och vid föranmälan från skolor och förskolor trafikeras av Sjövägens pendelbåt.

Även vårt förslag om att undersöka möjligheten till självkörande bussar i Nacka ser nu ut att genomföras. Vi tycker också att satsningen på fler hundrastgårdar och utegym är bra och ser det som trygghetskapande åtgärder då det gör att fler rör sig ute och bidrar till liv och rörelse i det offentliga rummet. Genom att vi har hundrastgårdar, utegym och lekplatser nära varandra och intill idrottsplatser och andra anläggningar kan fler personer komma i rörelse i områden som annars kan kännas ödsliga. Vi vill se fler temporära hundrastgårdar och för detta ändamål undersöka möjligheterna till markbyte med Stockholms kommun för en del av Henriksdalsberget. Miljöpartiet vill att kommunen tittar på om det går att ha fler fasta eller tillfälliga hundrastgårdar i Nacka utöver de som planeras idag, för att inte bara ha fler ställen där hunden kan rastas utan också skapa trygghet. Hundar i Nacka skulle även kunna användas mer aktivt i det brottsförebyggande arbetet. I andra kommuner utbildar polisen hundägare i brottsförebyggande syfte i s.k. Nos och spaningspatruller, något som skulle kunna göras även i Nacka. Vi vill också att kommunens ordningsstadga ändras så att hundar är välkomna på vissa kommunala badplatser.

En viktig princip i en politik för hållbar utveckling är att all verksamhet ska ske med hänsyn till naturen och anpassas så att livet och dess mångfald inte hotas. Det är därför viktigt att verksamheter i Nackas naturreservat inte

får ske på bekostnad av avsikten med reservatet och dess naturmiljö. I bildandet av naturreservat har tyvärr andra intressen än de som nämnden ansvarar för ofta varit för starka. Vi vill tillsammans med markägaren hitta en lösning för den avverkningshotade skogen runt Sandakällan i Älta och även återuppta provtagningen av vattnet i den naturliga källan, i samband med att vattenprover tas i den närliggande reservvattentäkten.

Genom Nacka vatten och avfall AB har vi nu möjlighet att via taxor utveckla verksamheten. Då bolaget är kommunalt finns tillfälle att ge det i uppdrag att arbeta för miljövänliga och långsiktigt hållbara lösningar eftersom ekonomisk vinstmaximering inte är ändamål för kommunala bolag. En stad ska sträva efter att lämna ett så litet ekologiskt fotavtryck som möjligt – även vad gäller förbrukningsmaterial. Det har vi dessutom som lokalt miljömål i form av ett konkret mål om minskad mängd hushållsavfall per invånare.

Miljöpartiet ser gärna att avtal sluts med närliggande kommuner om möjlighet att få tillgång till deras återvinningscentraler. Ur ett miljö- och tillgänglighetsperspektiv bör medborgarna ha rätt att åka till närmaste återvinningscentral oavsett var den är belägen. Den planerade kretsloppsparken i Kil är mindre tillgänglig för många nackabor. Vi vill att också boende i centrala Nacka får lätt tillgängliga återanvändningsverksamheter i linje med den cirkulära ekonomi som Miljöpartiet förespråkar.

Miljöpartiets förslag

Nacka har flera ångbåtsbryggor i varierande skick. Miljöpartiet vill inventera dessa och utreda vilka som är lämpliga att rusta upp. Miljöpartiet menar att många av de ångbåtsbryggor i varierande skick som finns i Nacka, både är en viktig del av en kulturhistoriskt intressant miljö och en tillgång vid en framtida utbyggnad av kollektivtrafik på vattnet.

När Nacka växer ökar trycket på våra badplatser. Idag finns det en liten, populär kommunal

badstrand i Sickla men i området fanns även tidigare en långgrund sandstrand, mer anpassad för mindre barn. Vi vill att den restaureras så att det blir fler badmöjligheter i Sickla.

Det är svårt att överblicka vad som händer med naturen när mark splittras upp i mindre detaljplaner. Därför är det viktigt att identifiera områden med skyddsvärda biotoper på Sicklaön och på ett bra sätt skydda och integrera dessa områden i den bebyggelse som planeras. Dessa områden kan erbjuda nackaborna viktiga ekosystemtjänster och samtidigt vara ett verktyg för att nå Nackas lokala miljömål.

Vi vill särskilt satsa på att förbättra livsmiljöer för Nackas groddjur och säkerställa att det finns livskraftiga populationer även i framtiden. En spridningskorridor för groddjur behöver skapas mellan Nyckelvikens och Långsjöns naturreservat genom att exempelvis anlägga

småskaliga dammar och säkra passager under Värmdöleden.

Kommunen behöver också informera alla fastighetsägare om hur de kan bidra till att skapa livskraftiga miljöer för groddjur. Nämnden tillförs 250 tkr för framtagande av en naturvårdsplan samt skydd av groddjur för Västra Sicklaön. Även naturen som inte ingår i naturreservat måste tas hand om bättre i den framtida planeringen. Inför kommande förtätningar föreslår Miljöpartiet att det tas fram en naturvårdsplan för all natur som inte ingår i naturreservat.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 15 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 500 tkr utredning av ångbåtsbryggor i Nacka
- ❖ Ökad ram 500 tkr badplats i Sickla
- ❖ Ökad ram 250 tkr framtagande av en naturvårdsplan inklusive skydd av groddjur

Tabell Natur- och trafiknämndens driftbudget

Natur- och trafiknämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad budget 2018 och 2019	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Gator, vägar, park & naturvård	-191 852	-217 901	-224 000	-5 393	-1 400	-2 650	-225 944	-8 043	3,7
Nämnd och Nämndstöd	-1 701	-1 705	-1 705	0	0	0	-1 705	0	0,0
Myndighet & Huvudmänna	-23 924	-23 463	-25 800	0	-443	-443	-23 906	-443	1,9
Summa	-217 477	-243 069	-251 505	-5 393	-1 843	-3 093	-251 555	-8 486	3,5

Socialnämnden

Nacka kommun ska vara en kommun där vi tar hand om varandra och tillgodoser våra invånarens olika sociala behov. Miljöpartiet vill att socialomsorgens verksamhet i Nacka ska vara av god kvalitet, med god service och rättssäker handläggning. Vi vill ha en socialtjänst som bygger på forskning och beprövad erfarenhet. Ansvaret för olika grupper av individer delades upp på två olika nämnder för ett antal år sedan och vi behöver fortsätta följa upp ansvarsuppdelning för att säkerställa att individer får rätt hjälp och ingen faller mellan stolarna.

Miljöpartiet vill prioritera det förebyggande arbetet mot missbruk och vi vill stärka föräldrarnas roll som förebilder för ungdomar med missbruksproblematik och minska våldet bland unga.

Antalet barn i behov av stöd är fortsatt stort och undersökningar fortsätter att visa på att kommunen ligger dåligt till när det gäller ungdomars liberala syn på och användning av narkotiska medel. Miljöpartiet tycker det är oroväckande och vill prioritera arbete med att hjälpa och stödja utsatta barn, unga vuxna och familjer.

För att fånga upp barn och unga som har det svårt krävs ett aktivt samarbete mellan elevhälsan, föräldrar, primärvården, ungdomsmottagningen och psykiatrin. Samarbetet mellan skolan och socialtjänsten är särskilt viktig. Miljöpartiet vill att det ska finnas ungdomsmottagningar och familjecentraler i fler av Nackas bostadsområden och en bättre utbyggd elevhälsovård. Det behövs fler kuratorer och vuxna i barnens närhet, för att upptäcka och förebygga psykiskt lidande.

Stora resurser satsas på att utveckla mångfald och valfrihet i Nacka. Detta har lett till att en stor mängd utförare har etablerat sig, främst inom hemtjänsten, men även inom särskilt boende och LSS-boende. Förutom uppenbara problem för äldre och personer med funktionsvariation att göra genomtänkta val innebär det även stora svårigheter att följa upp och kontrollera att verksamheterna fungerar och att kvalitetsmål uppnås. Miljöpartiet prioriterar valfrihet, men det finns en borte gräns för hur många val en medborgare behöver ha och en borte gräns för hur många utförare som kommunen effektivt kan kontrollera. Många privata utförare betyder också att kommunen behöver arbeta för att meddelarfriheten och offentlighetsprincipen ska gälla alla offentligt finansierade välfärdstjänster.

Miljöpartiets förslag

I arbetet med utsatta människor är det viktigt med erfarenhet och kontinuitet i personalen. I en kommun som strävar efter att vara bäst krävs det ytterligare satsningar för att dels behålla personal men även för att kunna nyrekrytera. Vi behöver arbeta för att anställa fler socialsekreterare och fler assistenter som kan avlasta och arbeta administrativt. För att kunna behålla socialsekreterare måste de erbjudas marknadsmässiga löner, stöd och handledning samt vidareutbildning. Socialsekreterare behöver en trygg och väl utformad arbetsplats utifrån arbetets karaktär. Till exempel behövs fler rum för enskilda samtal samt gemensamma personalytor att mötas på, som lunch- och fikarum. För att studera effekten på socialtjänsthandläggarnas hälsa och sjukskrivning vill Miljöpartiet starta en fokusgrupp. Deltagarna i fokusgruppen skulle få 6-timmars arbetsdag. Denna grupp skulle sedan jämföras med en annan grupp som arbetade nuvarande ordinarie arbetstid för att se den reducerade arbetstidens påverkan.

Miljöpartiet vill tillföra 3 mnkr till arbetet med förebyggande åtgärder och tidiga insatser för unga och vuxna som riskerar att hamna i missbruk och psykisk ohälsa. Vi ser också ett större

behov av att utveckla samarbetet mellan fritids-, kultur-, utbildnings- och socialnämnden för att arbeta förebyggande. Vi behöver utöka antalet mötesplatser för unga människor särskilt på helger och kvällar. Miljöpartiet föreslår också att nuvarande checkbelopp och avgift för

familjerådgivningen behålls eftersom vi ser familjerådgivningen som en viktig förebyggande insats.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 15 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 6 mnkr för personalomkostnader
- ❖ Ökad ram 3 mnkr till förebyggande åtgärder och tidiga insatser

Tabell Socialnämndens driftbudget

Socialnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad budget 2018 och 2019	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Barn och unga (IFO)	-107 021	-109 238	-122 268	-11 308	0	-3 000	-123 546	-14 308	13,1
Vuxna 19-64 år (IFO)	-35 567	-46 819	-40 175	1 300	0	0	-45 519	1 300	-2,8
Personer med funktionsnedsättning	-428 117	-444 449	-450 543	-31 099	-4 100	-4 100	-479 648	-35 199	7,9
Gemensam socialtjänst	-6 296	-8 198	-7 430	-195	0	0	-8 393	-195	2,4
hemsjukvård enl. lagen om utskrivningsklara	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Myndighet & Huvudmänna	-116 266	-115 669	-115 299	1 400	-859	-6 859	-121 128	-5 459	4,7
Nämnd och nämndstöd	-2 386	-2 766	-2 658	883	0	0	-1 883	883	-31,9
Summa	-695 653	-727 139	-738 373	-39 019	-4 959	-13 959	-780 117	-52 978	7,3

Utbildningsnämnden

Nacka har för stora barngrupper och det påverkar tryggheten för barnen: ju fler barn och vuxna, desto fler personer tvingas barnen ha en relation till. Och tryggheten är viktig särskilt för de yngre barnen. Stora barngrupper i förskolan är ett problem även på andra vis: arbetsmiljön blir också lidande. Att bedriva pedagogik, se och ha tid för alla barn är inte lika enkelt i en stor grupp som i en mindre. Eller hur skulle ljud- och konfliktnivån om utrymme se ut vid frukostbordet hemma med 10-12 barn och två vuxna i familjen? Skulle det bli bättre om familjen fick en vuxen till? Troligen. Men om vi lägger till ytterligare 5-6 barn då? Nja. Visst är personaltäthet viktigt men stora barngrupper är i sig ett problem

Nacka har också stora utmaningar vad gäller behöriga pedagoger, personal med förskollä

rarutbildning och förmåga att locka hit personal, få dem att må bra och stanna kvar. Miljöpartiet ser hur detta hänger ihop med barngruppernas storlek, för visst är utbildade pedagoger oerhört viktigt men det måste också finnas möjlighet att ha pedagogisk verksamhet, att se och ha tid för varje barn. En arbets- och lärandemiljö med mindre barngrupper kan därmed vara en del i att få hit och behålla behörig och kompetent personal.

Vi ser också hur det blir ont om mark när Nacka förtätar, något som gör att det saknas ytor för ordentliga förskolegårdar. Boverket har som riktlinje en gårdsyta på 40 kvm per förskolebarn eller 3000 kvm totalt, en siffra att verkligen sträva efter här i Nacka för att få en högkvalitativ utemiljö. Särskilt i områden där förtätningen är som störst borde kommunen arbeta mer med att se till att förskolorna får bra utformade gårdar, både för barnen under förskoledagen, men också för att gårdarna kan användas av närboende då förskolan är stängd.

Stora förskolor och små förskolegårdar är inte en optimal utveckling för barn och vuxna i förskolan.

Miljöpartiet vill prioritera friliggande förskolor framför s.k. integrerade förskolor där verksamheten finns i bottenplan på bostadshus och delar gård med de boende. Gårdar omgivna av höga hus skapar dåliga ljusförhållanden och ljudet studsar och förstärks av de omgivande husväggarna. Gårdarna blir ofta allt för små, vilket tvingar personalen att schemalägga barnens utevistelse.

Miljöpartiets förslag

Nacka har fortsatt stora utmaningar vad gäller andel behöriga pedagoger, andel personal med förskollärautbildning och förmåga att locka hit behörig personal, få dem att må bra och stanna kvar. En fortsatt stor utmaning gäller barngruppernas storlek och Miljöpartiet ser hur detta hänger ihop. Utbildade pedagoger är en del men dessa måste även ha möjlighet att bedriva pedagogiska verksamhet, se och ha tid för varje barn. En arbets- och lärandemiljö med mindre barngrupper kan också vara en del i att få och behålla behörig och kompetent personal. Miljöpartiet satsar därför på riktade kommunala bidrag för minskade barngrupper i förskolan, pengar som samtliga förskolor kan söka för att minska sina barngrupper.

De pedagogiska måltiderna i skolan är ett viktigt lärandeverktyg. Därför ska den tid pedagoger och lärare äter tillsammans med barn och elever ingå i arbetstiden och lunchen ska vara gratis. Förutom att ge energi och näring kan måltiden ge eleverna kunskap om en hållbar livsstil. Vi i Miljöpartiet vill införa pedagogiska måltider i förskolan och skolan upp till årskurs sex. Detta innebär att vi vill att lärare gratis och

under betald arbetstid ska kunna äta tillsammans med sina elever. Vi vill också att det tas fram mål och riktlinjer för pedagogiska måltider i Nacka.

En FN-skola arbetar med hållbar utveckling och de globala målen. En skola som är FN-certifierad har bland annat ett tätt samarbete med en kontaktperson på FN-förbundet, nätverks-träffar, projektmöten, lärarfortbildning, besök från förbundet, material, kurser samt stöd till skolbiblioteket och till elevföreningar för att skapa en bredare förståelse för de komplexa FN-frågorna. Det är en möjlighet att fördjupa sig i frågor som är avgörande för framtiden.

Vi vill att kommunen uppmuntrar Nackas gymnasieskolor att arbeta med de globala målen och vill erbjuda ekonomisk möjlighet för dem att bli FN-skolor genom att kunna söka bidrag från kommunen för det. När det stormar i världen vill vi ge framtida generationer möjlighet att lyfta arbetet med hållbarhet. Så kan vi ro i hamn en hållbar värld.

Arbetet för att nå Nackas miljömål måste även bedrivas i skol- och förskoleköken. Genom att arbeta med vegetarisk/vegansk matlagning, ekologiskt och mot matsvinn reducerar vi vårt klimatavtryck avsevärt. Vi vill ge Nackas kökspersonal möjlighet att vidareutbilda sig i klimatsmart matlagning. Detta skulle även kunna locka fler engagerade kockar till Nacka, något vi behöver särskilt mot bakgrund av att Nacka växer.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 15 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 10 mnkr bidrag mindre barngrupper i förskolan
- ❖ Ökad ram 2 mnkr pedagogiska måltider i för-, låg- och mellanstadieskolan
- ❖ Ökad ram 750 tkr FN-skolor
- ❖ Ökad ram 500 tkr stipendier för fortbildning i klimatsmart mat
- ❖ Att Nacka kommun tar initiativ till en kommunövergripande dialog om finansieringen av elevhälsan

Tabell Utbildningsnämndens driftbudget

Utbildningsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad budget 2018 och 2019	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Förskola och pedagogisk omsorg	-712 834	-722 312	-716 812	-19 280	-12 277	-22 277	-763 869	-41557,0	5,75
Vårdnadsbidrag	-255								-
Fritidshem	-214 910	-214 272	-209 772	-1 072	0	0	-215 344	-1072,0	0,50
Öppen fritidsverksamhet	-5 638	-5 598	-5 598	-471	0	0	-6 069	-471,0	8,41
Förskoleklass	-57 994	-58 801	-58 801	-3 189	-928	-928	-62 918	-4117,0	7,00
Grundskola	-1 030 660	-1 098 522	-1 088 522	-5 780	-16237	-18237	-1 122 539	-24017,0	2,19
Grundsärskola	-26 149	-29 115	-29 115	-1039	-425	-425	-30 579	-1464,0	5,03
Gymnasieskola	-331 288	-358 035	-359 536	-16 179	-6 959	-6 959	-381 173	-23138,0	6,46
Gymnasiesärskola	-12 465	-13 265	-13 265	-311	-253	-253	-13 829	-564,0	4,25
Likvärdighetsgarantin	-248 701	-259 672	-259 672	-4 112	0	0	-263 784	-4112,0	1,58
Öppen förskola	-6 129	-7 330	-7 330	-800	0	0	-8 130	-800,0	10,91
Nämnd och myndighet&huvudmänna	-26 733	-28 010	-27 510	0	-890	-890	-28 900	-890,0	3,18
Forskning och utv.	-1 066	-1 795	-1 795	0	0	-1 250	-3 045	-1250,0	69,64
Summa	-2 674 822	-2 796 727	-2 777 728	-52 233	-37 969	-51 219	-2 900 179	-103 452	3,7

Äldrenämnden

Ett av Äldrenämndens primära uppdrag rör boendet. Boendefrågan är viktig för att få en äldreomsorg som är anpassad efter individens önskemål. Seniorerna är inte en homogen grupp och det behöver finnas olika typer av bostäder på olika platser i kommunen. En del gillar liv och rörelse, några vill bo nära anhöriga medan andra vill bo lugnt och naturnära. Därför vill Miljöpartiet skapa former för att underlätta möjligheterna till individuella lösningar på äldreboendet. Tillgänglighet är vidare en mycket viktig faktor att beakta och vid plane-

ring av äldreboenden så ska kommunikationsmöjligheter nog utredas. Att kollektiva trafiklösningar finns betyder mycket för att kunna ta sig ut på egen hand och få besök av icke bilburna anhöriga och vänner.

Miljöpartiet vill att äldre i Nacka fortsättningsvis ska kunna påverka mer av innehållet i omsorgsinsatserna, underlätta möjligheten till individuella lösningar på boende och att större hänsyn tas till sociala och psykologiska skäl hos äldre. Vi vill att kommunen skapar fler alternativa boenden som exempelvis kollektiv- och generationsboenden. Vi vill ha ett generösare biståndsbeslut för de mycket gamla som vill bo i ett särskilt boende. Fler ska få plats när de så önskar. Ofta lämnar de en större bostad när de flyttar in på ett boende, vilket är positivt för Nackas bostadsmarknad. Äldre par ska i stor utsträckning kunna få bo tillsammans.

Ersättningen till det särskilda boendet för äldre är ett problemområde. Biståndsbedömda

äldre, som bor i andra kommuner, har rätt att söka platser på Nackas äldreboende vilket många personer av olika skäl också gör. Eftersom checknivåerna växlar och är högre i vissa kommuner uppstår en konkurrenssituation som visat sig kunna begränsa Nackas tillgång till äldreboendeplatser i den egna kommunen. Miljöpartiet anser att kommunen ska ta erforderliga kontakter för att diskutera fram en länsöverenskommelse med ett gemensamt ersättningsystem.

Vi ser också hur kommunen måste säkra utbildad personal och satsa på personalen eftersom personalsituationen är problematisk. Miljöpartiet anser att vi måste säkra fortsatt rekrytering av utbildad vårdpersonal genom att vid upphandlingen kräva att de företag som är verksamma i kommunen ska ta emot studerande från högskolan i deras olika kandidatprojekt. Ordet "svenska språket" bör i upphandlingskriterierna bytas ut mot möjlighet till kommunikation mellan utföraren och den äldre. Dels säkerställs utbildad personal i framtiden och dels snabbas integrationen och inträdet på arbetsmarknaden på vad gäller de som har annat modersmål än svenska.

Miljöpartiet vill utveckla stödet till anhöriga eftersom de ofta tar ett stort personligt ansvar för omsorgen av äldre, något som har stor betydelse både för äldre och för samhället i stort. Det är en feministiskt viktig fråga då det i de flesta fall är kvinnor som tar hand om sina äldre och tvingas gå ned i arbetstid och förlorar inkomst och kommande pension. Miljöpartiet vill fortsätta att satsa på stöd till de som vårdar en anhörig och bevilja insatser som avlösning i hemmet, dagverksamhet, korttidsboende, omvårdnadsbidrag, hemtjänst och trygghetslarm. Vi vill fortsätta satsa medel på att behålla kommunens demenssjuksköterska och anhörigkonsulenter. Dessa personer kan bistå anhöriga när det gäller behovet av att strukturera upp situationen kring den hjälpsökande och erbjuda personligt stöd direkt till de anhöriga.

När det gäller införandet av välfärdsteknologi inom äldreomsorgen så kan teknikutveckling

öka möjligheterna för äldre att leva tryggt i hemmet och bidra till ett aktivt liv och delaktighet i samhället. Men den digitala tekniken innebär inte bara möjligheter utan också etiska ställningstaganden. Visserligen ökar datakunskapen bland befolkningen men forskningsresultat visar att var femte äldre fortfarande stängs ute i det nya digitala samhället. Det innebär att det måste finnas välfungerande alternativa kanaler för tjänster även fortsättningsvis. Myndighetskontakter måste enkelt kunna skötas per brev, telefon eller via personliga besök.

Miljöpartiets förslag

Miljöpartiet vill tillsätta ett kommunalt äldreombud, en neutral tjänsteperson dit personer över 65 år kan vända sig med olika frågor. Äldreombudet kan ha arbetsuppgiften att informera om äldreomsorgen, rättigheter och skyldigheter, ge råd och stöd till enskilda, samt ta emot synpunkter och klagomål för förmedling till berörda. Äldreombudet ska vara en opartisk och fristående part som kan uppmärksamma brister och föreslå förändringar. Som neutral stödperson kan hen även vara ansvarig för den uppsökande verksamheten där alla som fyller 75 år under året och inte har hemtjänst på lämpligt sätt får information om äldreomsorg, olika boendeformer, vikten av fysisk aktivitet med mera.

Eken-projektet arbetar med att stärka säkerheten och minska risken för fallskador för hemmaboende äldre över 65 år. Projektet har rönt stort intresse och nått goda resultat och vi vill permanenta verksamheten.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 15 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 700 tkr äldreombud
- ❖ Ökad ram 500 tkr förebyggande hälsoinriktat arbete permanentas (projekt Eken)

Tabell Äldrenämndens driftbudget

Äldrenämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad budget 2018 och 2019	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Summa Äldre	-702 542	-760 694	-722 467	22 946	-11 805	-13 005	-750 753	9 941	-1,3
Särskilt boende - check	-167 509	-187 498	-173 790	22 988	-4 300	-4 300	-168 810	18 688	-10,0
Särskilt boende - avtal	-8 167	-8 748	-8 748	-34	0	0	-8 782	-34	0,4
Hemtjänst - check	-5 865	-6 875	-4 950	8 425	-6 575	-6 575	-5 025	1 850	-26,9
Ledsagning - check	-1 058	-1 479	-1 085	519	-50	-50	-1 010	469	-31,7
Avlösning - check	-1 132	-1 479	-1 458	462	-50	-50	-1 067	412	-27,9
Verksamhet med beslut enl LSS - check	-32 232	-19 410	-25 600	-2 270	0	0	-21 680	-2 270	11,7
Dagverksamhet äldre - check	-8 572	-15 607	-11 955	1 000	-830	-830	-15 437	170	-1,1
Korttidsvård - ej check	-402 604	-435 147	-416 237	-7 761	0	0	-442 908	-7 761	1,8
Trygghetslarm - ej check	-40 414	-44 304	-42 294	-264	0	0	-44 568	-264	0,6
hemsjukvård enl. lagen om utskrivningsklara	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Övrig verksamhet	-34 989	-40 147	-36 350	-119	0	-1 200	-41 466	-1 319	3,3
Myndighet & Huvudman	-46 640	-44 958	-46 369	0	-367	-367	-45 325	-367	1
Nämnd och nämndstöd	-1 180	-1 605	-1 430	0	0	0	-1 605	0	0
Summa	-750 362	-807 257	-770 266	22 946	-12 172	-13 372	-797 683	9 574	-1,2

Överförmyndarnämnden

Miljöpartiets förslag

Miljöpartiet instämmer helt med Alliansens förslag.

Tabell Överförmyndarnämndens driftbudget

Överförmyndarnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad budget 2018 och 2019	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Överförmyndarverksamhet	-3 207	-4 306	-4 306	600	0	0	-3 706	600	-13,9
Nämnd & nämndstöd	-171	-171	-171	0	0	0	-171	0	0,0
Myndighet & Huvudmann	-4 204	-4 204	-4 204	0	-40	-40	-4 244	-40	1,0
Summa	-7 582	-8 681	-8 681	600	-40	-40	-8 121	560	-6,5

Modern kostnadsneutral klimatsatsningsbudget

Tänk om kommunen började tänka mer logiskt – Eftersom vi har fått direktiv om att alla partier ska räkna på samma sätt för att det ska gå att jämföra våra budgetar, så lägger vi ingen egen vanlig investeringsbudget i år. Vi hoppas dock att den styrande majoriteten inser bristerna i sitt sätt att kalkylera och tar fram nya mer moderna metoder för att räkna på investeringar.

Lönsamma investeringar kan inte vänta - Vi har vid ett flertal tillfällen föreslagit att investeringar som är direkt ekonomiskt lönsamma ska brytas loss ur den vanliga investeringsbudgeten och genomföras omgående eftersom de får en positiv inverkan på kommunens budget. Många av dessa investeringar som t.ex. att konvertera från olja som uppvärmning till bergvärme, eller byta ut gamla belysningsarmaturer från förra seklet till moderna mer energisnåla, är dessutom positivt för klimat och miljö. Tyvärr sätter man idag först en investeringsram och prioriterar sedan olika investeringar utifrån denna. Eftersom det idag inte råder brist på kapital är detta ett förlegat sätt att planera på.

Se över finansieringskostnaden - Vi vill också se över den för schablonmässiga finansieringskostnad som används idag. Vi tycker det finns anledning att utreda någon form av mer differentierat finansieringsupplägg bl.a. kopplat till investeringens livslängd. När vi nu går in i en period med tunga investeringar vill vi också att kommunen ser över gapet mellan internräntan och den faktiska räntan, så att

inte investeringar i t.ex. nya skolor och idrottsanläggningar finansierar andra delar av kommunens verksamhet med en för hög finansieringskostnad.

Bonus malus som ett hållbarhetsverktyg - Vi vill också att kommunen utreder någon form av bonus-malus-system där investeringar som motverkar uppfyllelsen av våra lokala klimat- och miljömål får vara med och betala investeringar som mer bidrar till uppfyllelsen av dessa mål.

Tänk om kommunen skulle börja investera för ett bättre klimat – Solceller för lokal elproduktion och solvärme som vi tidigare år föreslagit är idag ekonomiskt lönsamma investeringar om man ser till investeringens hela livslängd. Satsningar i solenergi är också bra för klimat och miljö. Denna typ av investeringar är också helt nödvändiga eftersom även vi i Nacka måste göra vad vi kan för att klara de globala klimatmålen. Miljöpartiet vill att kommunen tar ett större ansvar för klimatet och mer ”gräver där vi står”. Satsningar på egen lokal hållbar energiproduktion är idag både ekonomiskt lönsamma, bidrar till minskad sårbarhet och ökad trygghet, samt sänker de globala klimatutsläppen. Vid sidan om kommunens ålderdomliga investeringsbudget satsar vi i Miljöpartiet 100 miljoner kronor på solceller i en ny lite modernare kostnadsneutral klimatsatsningsbudget.

Kostnadsneutral investering

SOLCELLER

100 Mnkr

Nu

Klimatet kan
inte vänta.